निम्ह बोधिसत्त्वपिं

The ten future Buddhas

भिक्षु धर्मगुप्त

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

फ्ह्म्ह बोधिसत्वपिं

(फ्ह्म्ह अनागत बुद्धपिं)

दसबोधिसत्तुप्पतिकथा

अनुवादक

भिक्षु धर्मगुप्त

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

प्रकाशक :

श्रीशाक्यसिंह विहार

थैना, यल ।

वु. स. २५३२

ने. स. ११०८

वि. स. २०४५

ई. स. १९८८

प्रथमावृत्ति १०००

मूल्य । ८।-

मुद्रक :- सुभाष प्रिन्टिङ्ग प्रेस, ललितपुर

फोन नं. ५-२११९१

The Birth Stories of the Ten Bodhisattas in Nepal Bhasa: Translated from Pali By Bhikkhu Dharmgupta, 1988,

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

समर्पण

पूज्यपाद प्रव्रज्याचार्य

अरियधम्मरक्खितनेपालबुद्धसासनवंसालङ्कारसिरि

संघमहानायक प्रज्ञानन्द महास्थविरया

चरण कमलस

सुस्वास्थ्य तथा दीर्घायुया

कामना यासे

सादरपूर्वक देछाया ।

– भिक्षु धर्मगुप्त

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

जिगु धापू

पालि साहित्यय् त्रिपिटक तथा अर्थकथाया अतिरिक्त दसबोधिसत्त्वुप्पत्तिकथाया नं थःगु स्थान दु । दसबोधिसत्त्वुप्पत्तिकथाया छिह्म बोधिसत्वपिनिगु उत्पत्ति खँ खः । थुकी अनागतया छिह्म बुद्धपिनिगु पारमिता धर्मया खँ कया च्वया तःगु दु । संयोगवश छन्हु पश्चिमया दार्शनिकपिनिगु विषयय् छुं रिपोर्ट च्वय् माःगुलि महाचुलालङ्कर्ण बौद्ध विश्व विद्यालयय् सफू माला यंकागु ऋमय् थ्व पालि सफू छगू जिगु ह्लातय् लात । नापं एच. सद्धातिस्सया वृहत् भूमिका सहित अंग्रेजीं अनुवाद नं दुगु जुयाच्वन । पुलां पुलांगु ल्वहँ किपाः नं दुगुलि उमंग व उत्साह तया च्वंनिसें क्वथ्यंक ब्वना । थ्व चिकिचाधंगु सफू जूसां अति महत्वपूर्ण जूगु खना तुरन्त हे नेपाल भाषाय् अनुवाद याना । मूल सफूया भाय् पुलां जूगुलि प्रस्तुत सफूती नं पुलांगु हे भाषा शैली पाठकपिस खनी ।

अनेक देशया गुफा, विहार, मन्दिर तथा संग्रहालय आदि थासय् थुपि छिह्म बोधिसत्वपिनिगु मूर्ति, शिलालेख तथा ल्वहँ किपा दु, साथे छिह्म बोधिसत्वपिनिगु बारे च्वया तःगु थुगु सफूया च्वमि सु धयागु खँय् धाःसा गनं नं उल्लेख मदु । तसर्थ थ्व सफूया रचना गुबले, गन जुल धयागु थौं तक नं अज्ञात हे तिनि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

प्रस्तुत सफुती आधुनिक पाठकपिनि निर्म्ति चुनौतिपूर्ण खँत दु, गुकी विश्वास याय्त तत्कालीन समाजया ज्ञान अनिवार्य जू वइ । तसर्थ पाठकवर्गपिके थ्व हे इनाप दु, प्राचीन बौंद्ध समाजया अध्ययन याय्गु थौंया समयया माग खः ।

थ्व सफू केन, विशाखा, हिरोसि, हिरोकोपिनिगु प्रेरणा हिराकाजी उपासकया पाखें ५००।– दाँ तथा मचाः मगागु पवित्र बहादुर उपासकया पाखें यथा श्रद्धां पिहाँ वया च्वंगु खः । थ्व सफू प्रकाशनार्थ अप्वःसिगु ग्वाहालि दुथ्याना च्वंगु दु। पूज्य सुदर्शन भन्ते नं च्वंनिसें क्वथ्यंक ब्वना माःगु कथं प्रेरणा विया विज्यात । श्रामणेर मंगलं पाण्डुलिपि तयार याना विल । थ्व सफू सरल कथं थुइकेत वृहत् भूमिका च्वया बिज्याह्म दुण्ड बहादुर उपासक खः । तसर्थ वसपोलपिंत दुनुगलंनिसें कृतज्ञता, धन्यवाद तथा मंगलमय कामना याना च्वना । सफू याकनं छापय् याना ब्यूगुलि सुभाष प्रिन्टिङ्ग प्रेसयात नं धन्यवाद दु ।

थ्व सफू हथासं पिकाय् माःगुलि याना भाषा व प्रुफ सम्बन्धी छुं द्वंगु दुसा ब्वमिपिसं थाय् स्वया शुद्ध याना ब्वनी धयागु मती तया ।

श्री शाक्यसिंह विहार — भिक्षु धर्मगुप्त

थैना, यल ।

ने. सं. ११०८ ज्याः पुन्ही

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

भूमिका

प्रस्तुत 'छिह्म बोधिसत्वपिं' धयागु सफू 'दश बोधिसत्वोत्पत्ति कथा' पालि नेपाल भाषाय् युवा विद्वान भिक्षु धर्मगुप्त 'बुद्ध शास्त्र पण्डित' पाखें अनुदित जूगु खः । अनागत कालय् जुया विज्याईपि छिह्म बुद्धपिनिगु वारे छु खँ प्रकाश याय्गु प्रस्तुत सफूया उद्देश्य खने दु ।

थ्व सफू व्वने न्ह्यो विज्ञ पाठकपिंत बोधिसत्वया सम्बन्धय् छुं खँ थन उल्लेख याय् मा:गु आवश्यकता खना ताकि थ्व सफू व्वना यंकेवले उत्पन्न जुइ फूगु भ्रम निवारण जुइमा । परन्तु बोधिसत्व विषयय् च्वये धयागु अपु मजू थुगु विषयय् महासमुद्रया अथाह गम्भीरया स्वया नं अति गम्भीरगु खः; थुजागु विषयय् गुलि गुलि च्वयेगु कुत यात उलि उलि हे अपूर्ण थें जुइगु स्वाभाविक हे खः ।

बोधिसत्वया अर्थ :– बोधिसत्व निगू शब्द मिले जुया वने जूगु खः – बोधि व सत्व । बोधिया अर्थ खः – सम्यक् ज्ञान, लोकोत्तर प्रज्ञा, सर्वज्ञता, सम्यक् सम्बोधि आदि खः । सत्वया अर्थ खः – प्राणी । अतः बोधिसत्वया अर्थ खः – बोधिया निति संकल्पित प्राणी गुह्मसिया अन्तिम लक्ष्य सम्यक् सम्बुद्ध जुइगु खः ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

तथागतया पाखें भविष्यवाणी प्राप्त :– बोधिसत्व जुइगु इच्छा न्ह्याह्मसिनं याना: थें न्ह्याम्हं बोधिसत्व जुइ फइ मखु । बोधिसत्व जुइगु कामना याइम्हं शुरूइ हे थ:गु सर्वस्व त्याग याना कर्म व कर्म फलयागु विश्वास याना छें त्वता प्रव्रजित जुया व: थें बुद्ध उत्पत्ति जुया च्वंगु इलय् हे जक तथागतया सन्मुखय् वना बुद्ध जुइगु प्रार्थना या:ह्म जुइमा: । थुकथं प्रार्थना याइह्म व्यक्ति व हे जन्मय् अर्हत् जुइ फूगु समर्थ दुह्म जुइमा: नापं दृढ संकल्प दुथें बोधिचित्त उत्पत्तिया निति अभिनीहार पूरा याय् फूम्ह जुइमा: । थुजाह्म व्यक्तियात जक तथागत पाखें भविष्यवाणी प्राप्त जुइ । तथागतया वाणी गुबलें निष्फल वा अमोघ जुइ मखु ।

अभिनीहार :– बोधिसत्वया संकल्प साधारण संकल्प थें जुइ मखु । वसपोलपिसं याना बिज्याइगु दृढ छन्द अर्थात इच्छाया प्राबल्य जुइमा: । मालावन धा:सा – 'जलमय सम्पूर्ण चक्रवालयात थ:गु बाहुबलं लाल कया पार याये फूम्ह जुइमा: । अथवा ह्याउँक ह्वाना ह्वाना च्याना च्वंगु मिं आवृत्त पृथ्वीमण्डलयात थ:गु ह्वा: तुतिया बलं न्ह्यांवनेगु प्रबल छन्द दुथें अदम्य उत्साह, अनवरत यत्न एवं सम्यक् पर्येषणां युक्त सर्वज्ञ ज्ञानया निति कुत: या:ह्म जुइमा: आदि । थ्वयात हे अभिनीहार धाइ ।

बोधिसत्व जुइत मा:गु आधारभूत तत्वत :– बोधिसत्व जुइत च्यागू अङ्ग पूवनेमा: । छु छु च्यागू ? मनुष्यभाव, लिंग सम्पत्ति, हेतु, शास्तायागु दर्शन, प्रव्रज्या, गुण, सम्पत्ति, अधिकार व छन्दता ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

(१) मनुष्य योनी जन्म जुइमाः, देव ब्रह्मादि जुया मखु। (२) लिङ्ग सम्पत्ति – मिसा वा नपुंसक वा पण्डक मजूसे मिजं हे जुइमा । (३) हेतु– उगु हे जन्मय् अर्हत् जुइगु तक पुण्य दुह्म बुद्ध अंकुर, बुद्ध वीज जुइ फुह्म जुइमाः । (४) शास्तायागु दर्शन प्राप्त याना वसपोलया पाखें अनागतय् बुद्ध जुइगु भविष्यवाणी प्राप्त जुइमाः । (५) प्रव्रज्या – गृही जींवन बोधिसत्वया प्रार्थना यायेया निति बाधापूर्ण रजपूर्ण खंका गृहत्याग याना प्रव्रजित जुया हे प्रार्थना यायेमाः, गृहस्थ जुया मखु । (६) गुण सम्पत्ति धयागु निगू गुणयात कया तःगु दु – (१) पञ्च अभिज्ञा व (२) अष्ट समापत्ति । थ्व निगू गुणं युक्तह्म पुरूष हे जक बुद्धत्व प्रार्थना याना थें सिद्ध याये फइ । (७) अधिकार धयागु आधिपत्य, शक्ति वा बलया द्योतक खः। सम्बोधित्वया निति माला वन धाःसा उक्त गुण दुम्ह थःगु सर्वस्व त्याग याइगु जक मखु थःगु प्राण तक नं त्याग याये फूम्ह जुइमाः । (८) छन्दता – बुद्ध जुइगु महत् इच्छा, प्रवल इच्छा, महान उत्साह, अनवरत यत्न, पर्येषणा आदि याइम्ह जुइमाः अन्यथा जुइ मखु । थुजागु ८ गू गुण दुम्ह हे जक बोधिसत्वया निति योग्यम्ह उम्मेदवार जुइ ।

बुद्धभूमि व अध्याशय :– बोधिसत्व जुइम्हसिनं प्यंगू बुद्धभूमि व खुगू अध्याशययात बुद्धत्वया निति थःत पाःसां निसें थःके अजागु गुण धर्म दयेका पूवंके माःगु जुया च्वन । उत्साह, उम्मग्ग. अवत्थान व हितचरिया' धयागु प्यंगू बुद्धभूमि दु । थुकियात छसिकथं वीर्य, प्रज्ञा, अधिष्ठान व मैत्री भावना नं धाइगु जुया च्वन । थथे हे

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

लोकया उद्धार याना व सर्वज्ञताया कामना याना पारमिता धर्म पूर्वका विज्याय् धुंकल । आ. बुद्ध जुइत समय जुल' आदि ।

पञ्च महाविलोकन :– बोधिमत्वं थुपि देवतापिनिगु थुजागु याचना न्यना (१) काल, (२) द्वीप, (३) देश, (४) कुल व (५) माता तथा आयु धयागु न्यागू खँय् विचा याना विज्याइ । थुकियात हे 'पञ्चमहाविलोकन' धाइ । पञ्चमहाविलोकन याये धुंका देवतापि लिसें तुं नन्दन वनय् विज्याइ तथा अन हे च्वना मनुष्य लोकय् उत्पन्न जुइगु घोषणा याना बिज्याइ । देवलोकय् थुजाह्म बोधिसत्वयात 'नाथ' धाइगु जुया च्वन ।

प्रतिसन्धि ग्रहण व जन्म :– नन्दन वनय् थुलि घोषणा याये धुंका बोधिसत्व तुषित देवलोकं च्युत जुया मांयागु गर्भय् प्रतिसन्धि ग्रहण याइ । अन्तिम पटकय् बोधिसत्वं मांयागु गर्भय् प्रवेश याइबले खास याना निम्न मुख्य लक्षण खने दइ – देवलोकं च्युत जुया होश तया थः मांयागु कोखय् दुहाँ विज्याइ; छिला तक मांयागु गर्भय् च्वना बिज्याइ; मामं दना हे बोधिसत्वयात प्रसव याइ; बोधिसत्वयात देवतापिसं फया कया मांह्मसित थथे धाइ – 'देवी ! प्रशन्न जुया बिज्याहुँ; छलपोलयात तःधंगु भाग्य दुह्म पुत्ररत्न प्राप्त जुल ।' जन्म जुया बिज्याइबले छधाः ख्वाउँगु छधाः क्वागु लः धाः हाइ; बोधिसत्व जन्म जुइ साथं थथे घोषणा याना बिज्याइ – 'थ्व लोकय् जि हे अग्र खः; थ्व लोकय् जि हे जेष्ठ खः; थ्व लोकय् जि हे श्रेष्ठ ख ; थ्व जिगु अन्तिम जन्म खः आः जिगु हानं जन्म जुइ म्वाल ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

बोधिसत्वयात जन्म व्यूह्म मां छगू सप्ताह दइवले सिना तुषित देव-लोकय् जन्म जुइ आदि ।

गृहत्याग मयाकेगु कुत :– बोधिसत्वया बौनं सःस्यूपिं लक्षण-णास्त्री ब्राह्मणपिं सःता जन्म जूह्म मचायात अवलोकन याकी । मचायाके दुगु लक्षण स्वस्वं उपिं ब्राह्मणपिंसं धाइ – छलपोलया पुत्र त धंगु भाग्य दुह्म खः । छपिंत तःधंगु लाभ जुल । थ्व कुमार स्वीनिता महापुरूष लक्षणं युक्तह्म खः । थुजाह्म महापुरुषया निगू जक गति दइ – थूह्म छें च्वंसा चक्रवर्ती जुजु जुइ; यदि छें तोता प्रव्रजित जुल धा.सा लोकयागु आवरण हटे याइह्म सम्यक् सम्बुद्ध जुया बिज्याइ ।' बौ नं थः काय्यात चक्रवर्ती जुजुया रूपय् स्वयेगु इच्छां विभिन्न ऋतुयात लोयक तःतःधंगु प्रासादत दय्का उकी सुखया सकतां प्रकारया साधनं युक्त याना भुले याना तयेगु कुत याइ ।

प्यंगू निमित्त :– बोधिसत्व चाहु वनीवले छक छक याना छन्हु छन्हु वृद्धा, रोगी, सीह्म तथा प्रव्रजित खनी । सत्वपिं जरा, व्याधि व व मरण धर्म खंका थुजागु जरा, व्याधि व मरण धर्म मुक्तगु निर्वाण धर्मया खोजीया निति अन्ततः महाभिनिष्क्रमण याना प्रव्रजित जुया बिज्याइ ।

बोधिलाभ :– अनंलि वसपोल बोधिमण्डाभिरोहण याना अभेद्य आसनय् मुलवति छ्याना वःपिं मारसेनायात थःम्हं विजयी याना रात्रीया प्रथम प्रहरया पूर्वेनिवासानुस्मृति, द्वितीय प्रहरय् दिव्य चक्षु प्राप्त याना तथा तृतीय प्रहरय् समस्त आस्रव क्षय याना प्रतीत्य

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

समुत्पादया अनुलोम प्रतिलोम कथं विचार याना सम्यक् सम्बोधि प्राप्त याना निम्न गाथा प्रीति उद्गार व्यक्त याना बिज्याइ –

'अनेकजाति संसारं, सन्धाविस्सं अनिब्बिसं ।
गहकारकं गवेसन्तो, दुक्खाजाति पुनप्पुनं ।।
गहकारक, दिट्ठोसि, पुन गेहं न काहसि ।
सब्बा ते फासुका भग्गा, गहकूटं विसङ्खतं ।।
विसङ्खारगतं चित्तं, तण्हानं खयमज्झगा ।'

थुकथं बोधिसत्वं प्रणिधान याःसां निसें बुद्ध जुया उपदेश बिया बिज्यागु खँयात छगू हे पालि सूत्रया निदानय् थुकथं व्यक्त याना तःगु दु :–

'पणिधानतो पट्ठाय तथागतस्सदसपारमियो, दसउपपारमियो, दसपरमत्थ पारमियो 'ति । समतिंस पारमियो, पञ्चमहापरिच्चागे, लोकत्थचरियं, ञातत्थचरियं, बुद्धत्थचरिय' ति । तिस्सो चरियायो, पच्छिम भवे, गब्भ वोक्कन्ति, जातिं अभिनिक्खमनं, पधान चरियं, बोधिपलङ्के, मारविजयं, सब्बञ्ञुतञ्ञाणप्पटिवेधं धम्मचक्कपवतनं, नवलोकुत्तर धम्मेति ··· आदि ।

स्वता प्रकारया बोधिसत्वपि :– थुकथं सकल बोधिसत्वपि समान रूपं बोधिसत्व पारमिता पूवंकूमां नं गुलि गुलि खँय् बोधिसत्व – अवधि एक समान मजू । बोधिसत्व प्रज्ञाधिक, श्रद्धाधिक व वीर्याधिकया ल्याखं नं थ्व अवधि फरक जूगु खः । गथे आःयाह्म

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

गौ म बुद्धया बोधिसत्व जीवन प्रज्ञाधिक विशेषतां जाःगु खः, थुजापि प्रज्ञाधिकपिनि निति प्यंगू असंख्य व छगू लाख कल्पय् सम्बोधि प्राप्त याना बिज्याइगु खः । श्रद्धाधिक बोधिसत्व बुद्धत्व प्राप्त यायेगा निति च्यागू असंख्य व छगू लाख कल्प तथा वीर्याधिक बोधिसत्वया निति छिखुगू असंख्य व छगू लाख कल्प दयेका जक सम्बोधि प्राप्त याना बिज्याइ । बोधिसत्वपिनिगु महाभिनिष्क्रमण यायेगु तरीका, वाहन तपश्चर्याया अवधि बोधिवृक्ष सिमायागु खँय् नं छुं भिन्नता दइगु जुया च्वन ।

अनागत वंश व छिह्म बोधिसत्वपि :– मैत्रेय प्रमुख भविष्यय् बुद्ध जुइपि छिह्म बोधिसत्वपिनिगु बारे उल्लेख दुगु छगू प्रशिद्धगु ग्रन्थ अनागतवंश खः । 'अनागतवंश' व प्रस्तुत थुगु 'छिह्म बोधि-सत्वपि' या छण्डै व हे छगू विषयवस्तु जुया नं छुं छुं खँय् समानता दुसा आपालं खँय् असमानता दु । निगू सफूस धर्म सेनापति सारिपुत्र महास्थविरयागु प्रार्थनाय् भगवान बुद्धं कना बिज्यागु कथं उल्लेख याना तःगु खने दु ।

अनागतवंशया निदान गाथा व थ्व सफूया निगम गाथा व हे गाथा ख. । गथे कि –

' मेत्तेय्यो उत्तमो रामो, पसेनदिकोसलोभिभू ।
दीघसोणी च संकच्चो, सुभो तोदेय्यब्राह्मणो ।
नालागिरिपललेय्यो, बोधिसत्ता इमे दस ।
अनुक्कमेन सम्बोधिं, पापुनिस्सन्ति नागते ।। '

CC-0. Nepal Sanskrit Academy. Kathmandu Collection

अनागतवंश कथं मगध जुजु अजातशत्रुं तथागतयागु दायाद प्रार्थना याना थः काय् अजितयात प्रव्रजित याकूगु खः । छन्हु भगवान् बुद्ध कपिलवस्तुया निग्रोधारामय् बिज्याना च्वंबले गौतमी महारानी भगवान् बुद्धयात कथिन चीवर दान ब्यू वगु खः । भगवान् बुद्धं 'संघे दिन्नं महत्फलं' धका आज्ञा जुया संघयात विइके बिज्यागु खः । उगु चीवर संघया पाखें थुह्म अजित स्थविरं ग्रहण यागु खः । हानं भगवान् बुद्धं अजित स्थविरया गुण धर्म यात प्रकाश यायेया निंति अनेक ऋधि प्रातिहार्य नं क्वंका बिज्यागु खः । नापं अजित स्थविर थुगु हे भद्र कल्पय् आर्य मैत्रेय जुया न्याह्म सम्यक्सम्बुद्ध जुया बिज्याइ धका भविष्यवाणी याना बिज्यागु खः ।

मैत्रेय बुद्ध जुइ न्हो वसपोल गौतम बुद्धया बुद्धशासन क्रमानुसार लोप जुया थ्व संसारय् अनेक कथं घटनाक्रम जुइतिनि फलस्वरूप मनुष्यपिनिगु आयु घटे जुया निम्नस्तर अर्थात् १० वर्ष तक जुइतिनि हानं क्रमशः वृद्धि जुया ८० हजार वर्ष तक दीर्घायु जुइ धयागु खँ अनागतवंशय् दु ।

मैत्रेय बोधिसत्व ब्राह्मण कुलय् जन्म जुइ; बौ सुब्रह्मा व मां ब्रह्मावती जुइ । गृहस्थीवले अजित नां जुइ । मैत्रेय धयागु वसपोलया गोत्रया नां खः । गृहस्थीवले चन्द्रमुखी धयाह्म जहान व ब्रह्मवर्द्धन धयाह्म काय् छह्म दइ । चाहु वनीवले प्यंगू निमित्त खना गृहस्थी जीवन प्रति विरक्त जुया कोथाय् न्हेन्हु तक दुष्कर चरिया याना आपालं मनूत ब्वना महाभिनिष्क्रमण याना नाग धयागु वृक्ष बोधि

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

मण्डपय् वज्रासनय् च्वना सम्यक् सम्बुद्ध जुया विज्याइ । ऋषिपतन उद्यानय् धर्मचक्र पर्वतन याना विज्याइ । अशोक व ब्रह्मदेव धयार्पि निह्म अग्रश्रावक जुइ; पद्मा व सुमना धयार्पि निह्म अग्र श्राविका जुइ, सिंह धयाह्म उपस्थाक जुइ। मैत्रेय बुद्ध महापरिनिर्वाणं लिपा १ लाख ८० हजार वर्ष तक वसपोलया (बुद्ध) शासन दइ आदि । थुकथं अनागत वंशय् गुलि मैत्रेय बुद्धयागु विस्तृत विवरण दुगु खः उलि बाकी मेपिं गुंह्म बोधिसत्वपिनिगु मदु; द हे दसां अति संक्षिप्त कथ जक उल्लेख दु । थ्व सफूति छिह्मसियागु बारे आपालं खँ दु गुगु अनागतवंशय् मदु । अथे जूसां थ्व सफूति छिह्म बोधिसत्वपिंत छगू जक कुनामं स्वयेगु कुत धाःसा मजूगु मखु । थुगु सफूति खास याना छता खँय् जक पाठकवर्गयागु ध्यान आकर्षण यायेत स्वया च्वंगु खने दु । छिह्म बोधिसत्वपिं सकसियां पारमिता गुण धर्म मध्ये छगू पारमिता विशेष रूपं पूर्ण याना अत्यन्त रूपं प्रख्यात जूगु खँय् हे विशेष जोड विया तगु दु । थन पारमिताय् नं सर्वज्ञ ज्ञानया निति थःगु जीवन हे त्यागं जाःगु परमत्थ पारमितायात कया उल्लेख याना तगु खः । थुगु परम् उत्कृष्टगु पारमिता पूर्ण याना बुद्ध जुइगु इलय् विशेष नक्सां विशेषता दइगु जक मखु बुद्ध उत्पत्तिया कारणं सारा जनया निति तक नं व्यापार व कृषियें जागु उद्योग याये म्वाक अपुक जीविका याये दइगु खँ क्यना तगु दु ।

थुकथं छह्म बोधिसत्वया कारणं थुलि तक बहुजनया हित सुख जू धयागु क्यनेगु थ्व सफूया मुख्य ध्येय खने दु । उकिं हे थन गनं प्रत्येक बुद्ध पाखें गनं तथागतया श्रावक भिक्षु पाखें भविष्यवाणी

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

याका तगु दुगु खः । जवकि थुपि छिम्हं बोधिसत्वपि तथागतपिनि पाखें भविष्यवाणी प्राप्त जुइ धुंकूपि खः । मैत्रेय बुद्ध जुया विज्यायेत छिखुगू असंख्य व छगू लाख कल्प मा., थुकि सी दु मैत्रेय बोधिसत्व गौतम बुद्ध जुया बिज्याह्म बोधिसत्व स्वया नं गुलिखे ह्लापायाह्म खः । उकि थुपि छिह्म बोधिसत्वपिसं नापलापि बुद्धपि प्रचलित बुद्धवंशय् दुपि जक मखु मदुपि बुद्धपिनिगु नां नं थ्व सफूति खने दु । थन बुद्धपि, प्रत्येक बुद्धपि अथवा श्रावकपि न्हाह्म जूसां स्वीगू पारमिता मध्ये छगू पारमिताया विपाक फल व गुण धर्म जनताया बिचय् प्रकाश यायेया निति थन कुत याना तगु स्तूत्य जू ।

नेपालय् मैत्रेय बुद्ध :– महायानी संस्कृत बौद्ध साहित्यय् मैत्रेय बोधिसत्वयात अतिकं उच्च आदर गौरव तया पूजा सत्कार यायेगु कथं सम्मानपूर्वक स्थान विया तःगु दु । उकि मैत्रेय बोधिसत्वया नां गुगुं कथं नं तोमफिइकेगु होडवाजी संस्कृत बौद्ध साहित्यय् खने दु । दिव्यावदान ग्रन्थ मालाय् मैत्रेय बोधिसत्वया विस्तर विवरण दु । थुह्म बोधिसत्व प्रति नेपालय् तःसकं हे आदर गौरव, सत्कार तया पूजा याः । विद्वान भाजु श्री हेमराज शाक्यजुया धापूकथं जुजु अंशुवर्मायागु इलय् निर्माण जूगु यलया छग लिच्छवि चैत्यय् मैत्रेय बोधिसत्वया नां उल्लेख दु । हानं जुजु अंशुवर्मा थः म्हाय् भृकुटियात क्वसः ब्यूगु विभिन्न बौद्ध देवतापिनिगु मूर्ति मध्ये छगू मैत्रेय बोधिसत्वयागु नं दु । अथे हे यलय् आपालं थासय् मैत्रेय बोधिसत्वया मूर्ति स्थापना याना पूजा याना तःगु नं दु ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

अन्त्यय् थाइलाण्डय् अध्ययन याना च्वच्वं भिक्षु धर्मगुप्तं पालि भाषाय् च्वयातःगु दुर्लभगु सफू स्वया पालि भाषाय् गथे दु अथे हे नेपाल भाषां शब्दस अनुवाद याना विज्यागु थ्व सफू खः । बोधिसत्व प्रति श्रद्धा दुपिं छी सकलें नेपामिपित अनागतय् बुद्ध जुया बिज्याइपिं छिह्म बोधिसत्वपिनिगु वारे आपालं खँ सिइकेगु अवसर छीत भिक्षु धर्मगुप्तया पाखें प्राप्त जुल । थ्व सफूया निति नेपालय् छु समय विज्याना प्रकाशित याता विज्यात । थुकिया निति छी सकलें वसपोल प्रति कृतज्ञ जुइमाः । हानं थ्व भतिचा जक गौरव व लय्ताया खँ मखु ।

अनुवादकं तप्यंक पालि नेपाल भाषाय् अनुवाद याना विज्यागु थ्व सफूति मौलिक विशेषता फति फतले गथे खः अथे तया नं भाषाय् सरल, सुगम व सुबोध जुइक याना विज्यागु दु । थथे हे भविष्यय् वृहत् पालि वांगमययागु महत्वपूर्ण ग्रन्थतयेगु अनुवाद याना यंके फयेमा धका मङ्गलमय कामना याना च्वना । अस्तु

दुण्ड बहादुर बज्राचार्य

यल, गाबहाल ।
वि. सं. २०४५ आषाढ २० गते ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy. Kathmandu Collection

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

वसपोल भगवान् अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धयात नमस्कार

छिम्ह बोधिसत्त्वपिं

थथे जिं न्यनागु दु – छगू समय भगवान बुद्ध श्रावस्तीया आधार कया विशाखां दय्का ब्यूगु पूर्वाराम मृगार–मातृ प्राशादय् विज्याना च्वंवले सारिपुत्र स्थविरं अजित स्थविरया विषयय् न्यंगु खँया लिसलय् (भगवान बुद्धं) अनागतय् छिम्ह बोधिसत्त्वपिं उत्पन्न जुइतिनि धका प्रारम्भ खँ कना विज्यात । छन्हुया दिने आयुष्मान सारिपुत्र गन भगवान बुद्ध विज्याना च्वंगु खः अन वना वन्दना याना छखेलिक फेतुत । छखेलिक फेतुह्म आयुष्मान सारिपुत्रं भगवान बुद्धयात थथे विन्तियात– "भन्ते ! अजित स्थविर लिपा थ्वहे भद्रकल्पय् मैत्रेय नांह्म बुद्ध जुइ धका भविष्यवाणी याना विज्यात । भन्ते ! छु लिपा लिपाया कल्पय् मेपिं अरहन्त सम्यक्सम्बुद्धपिं आपालं उत्पन्न मजुइला ?" थथे धका देव तथा मनुष्यपिनिगु अध्यासय् कया भगवान बुद्धयाके न्यन ।

थथे न्येसेंलि शास्तां – "सारिपुत्र ! छु फुक सत्पुरूषपिं लोकय् उत्पन्न जुया परम्परागत पारमिता पूर्णयाना बुद्धभावय् थ्यंका आयुया अन्तय् बुद्धक्रिया सिधय्का परिनिर्वाण जुया विज्यापिं अपरिमाण दु

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

मखुला ? थथे हे लिपा नं धीर-जनपि क्वातुगु उत्साह-दुपि सत्त्वपि परम्परागत पारमिता पूर्णयाना कामभवय् तथा ब्रह्मलोकय् (सुद्ध) सम्पत्ति अनुभोग याना लिपा बुद्धभावय् थ्यंका बुद्धक्रिया सिद्धय्का परिनिर्वाण जुया विज्यापि अनन्त अपरिमाण दु । सारिपुत्र ! अनागतय् बुद्धपिनिगु गणनाया परिमाण मदु । अथे नं सारिपुत्र ! छिह्म अरहन्त सम्यक् सम्बुद्धपि क्रमानुसारं उत्पन्न जुइतिनि । थथे धका धया विज्याना बुद्ध मौन जुया विज्यात । अले आयुष्मान सारिपुत्र आशनं दना गन भगवान बुद्ध च्वना बिज्याना च्वंगु खः उखे पाखे नमस्कार याना "साधु भन्ते ! छिह्म बोधिसत्वपिनिगु विषय कया प्यंगू परिषदया बिचे धर्मदेशाना याना बिज्याहुं" धका भगवान बुद्धयाके प्रार्थना यात ।

अले भगवान बुद्धं मैत्रेय बुद्धया पारमिताया विषयय् कना बिज्यात ।

सारिपुत्र ! मैत्रेय भगवान् अर्हत् सम्यक् सम्बुद्ध चय्निद्धः दँ आयु दुह्म जुइ । (ह्म) हाकः चय् च्याकु, व्याकथं नीन्याकु अथे हे व्यथां नं । सुप्रतिस्थित पाली तःलंनिसें पुलि तक्क नीनिकु, पुलिनिसें तेपुचा तक्क नीनिकु, तेपुचां निसें व्वहक्वें तक्क नीनिकु, व्वहक्वें निसें चमुप्वाः तक नीनिकु व निपा ह्लानं पीकु पीकु हाकःगु जुइ । निगूः व्वहया अन्तर नीन्याकु (Collarbone) व्वहक्वे निकू नं न्याकु न्याकु, निखे (ह्लाती) च्वगु पतिचात प्यकु प्यकु, निखे ह्लाया ह्लापाः न्याकु न्याकु, गःपःचा न्याकु, म्हुतुसि निगू नं न्याकु न्याकु, म्ये छिकु, ह्लाय् न्हेकु, मिखाफुसि निगू नं न्हेकु न्हेकु, मिखाया मण्डल

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

निगूया न्याकु न्याकु, निप्वाः मिखाफुसिया अन्तर न्याकु न्याकु, निपा ह्लायपंया हाकः न्हेकु न्हेकु, ह्लायपंया मण्डल नीन्याकु हाकः जुइ। वसपोल स्वीनिगू महापुरूष लक्षण व चयगू व्यञ्जनं युक्तह्म जुइ।

वसपोलया शरीरं सुवर्ण प्रभा तथा छवर्ण रश्मि पिहाँ वया च्वनी। चन्द्र–सूर्यया किरणयात हे तोपुया ञिगू चक्रवाले नित्यरूपं जाज्वल्यमान जुया च्वनी। चा–ह्लि हे सीके फइमखु। निरन्तर रूपं बुद्धालोक थिना च्वनी। मनूतय्सं ऊंगःतय्गु सःपलेस्वां व स्वांमाया हःया आधारं द्यो निभाः वित, सन्ध्या ई जुल धका सीका काइ। सुथे ज्या यायत नं ऊंग.या सः, पलेस्वां व स्वांमाया हःया आधारं सुर्यो लुल, सुथे जुल धका सीका काइ। वसपोलं पृथ्वी पलातया विज्याइवले वाह्य पुष्पदल स्वीकु, भित्री पुष्पदल नीन्याकु, केशरी ञिखुकु तथा पराग ञिकु दुगु ततःपव गु पलेस्वां पृथ्वी तज्याना उप्पन्न जुया थहाँ वइ। फुक मनुखं बुंज्या तथा व्यापार याय् माली मखु। निरोगीपिं जुइ। तिसा वस सर्वालंकारं प्रतिमण्डितपिं जुइ। आनन्दसाथं बुद्धगुण लुमंका बुद्धानुभावं उत्पन्न जूगु सालि जाकिया भोजन याना म्वाना च्वनी।

थथे भगवान बुद्धं अनागतया खँ कना बिज्यासे – "मैत्रेय भगवान बुद्धं पारमिता पूर्ण याना च्वंबले फुक बुद्धपिं मध्ये तःधंगु छगू पारमिता पूर्ण याना बिज्यात। गुगु पारमिता लोकय् अत्यन्त रूपं फैले जुया वन" धका धया बिज्यात।

अले आयुष्मान सारिपुत्र गन भगवान बुद्ध दुगु खः उखे पाखे नमस्कार याना "भन्ते ! मैत्रेय भगवान बुद्धया छगू पारमिता

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

अत्यन्तरूपं फैले जुल धका धया बिज्यात, व गुज्यागु पारमिता ख:" धका न्यन । थथे प्रार्थना यासेंलि भगवान बुद्ध अतीतया खें प्रारम्भ याना बिज्यात ।

अतीत कथा

सारिपुत्र ! ह्मापा मैत्रेय बोधिसत्व, हाकः कथं स्वीगू योजन तथा ब्याकथं न्हेगू योजन दुगु, अमरपुर थें जाःगु कुरूराष्ट्रया सप्तरत्नं सम्पन्नगु अनन्त बल वाहनं पूर्णगू इन्द्रपतन नगरय् जन्म जुल । अन बोधिसत्व महानुभाव तथा महर्द्धिकह्म सङ्ख धैह्म चक्रवर्ती जुजु जुया प्यंगू महाद्वीप तथा निद्वःगु चिचिधंगु द्वीप थ्यंकं राज्य याना च्वन । थुबले बुद्ध उत्पन्न जुइ न्हो हे चक्रवर्ती जुजु जुल । नगरया प्यंगू द्वारय् नं ततःमागु कल्पवृक्षमा पृथ्वी तज्याना बुया वया च्वन । वसपोलया पुण्यया आनुभावं नगरया दथुइ छगू योजन दुगु सप्तरत्नं पूर्णगु न्हेंतं जागु परमदर्शनीयगु–दिव्य–विमानथें जाःगु बिलासं सम्पूर्णगु फुक अलङ्कारं प्रतिमण्डितगु छगू दिव्य प्राशाद पृथ्वी तज्याना उत्पन्न जुल । उगु दिव्य प्राशादय् च्वना निद्वः परिवार तथा प्यंगू महाद्वीपया सकल सत्त्वपिन्त स्वर्गया मार्गय् ततं धर्मानुसारं थःगु फुक चक्रवालया दुने आधिपत्य कायम यायां सङ्ख चक्रवर्ती जुजु देव–इन्द्र थें महान सम्पत्ति अनुभोग याना च्वन ।

उबले हे सिरिमत धैह्म अर्हन्त सम्यक् सम्बुद्ध लोकय् उत्पन्न जुया बिज्यात । वसपोल आपालं भिक्षुपिसं चाहुइका देवमनुष्यपिन्त

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

मार्गफलय् तया विज्याज्यां महाकरूणां युक्तगु मनं छसिकथं गां-निगम राजधानी चारिका यायां सङ्घ चक्रवर्ती जुजुया राज्यया सिमानाय् थ्यंका छगू थासय् च्वना बिज्यात । नापं महान भिक्षु संघ नं । इन्द्र पतन नगरं क्रिखुगू योजनति तापाक थासय् भगवान बुद्धया च्वनेगु स्थान दया च्वन । थ्व खँ जुजुं मस्यू । अलय् छन्हुया दिनय् सङ्घ चक्रवर्ती जुजु तुयूगु कुसाया क्वय् सुवर्ण सिंहासनय् च्वना – "थनि यक्व दं ह्मापा बुद्ध-कोलाहल उत्पन्न जुया त्रिरत्नया गुण अनुस्मरण याना गुह्मसिनं बुद्धरत्न, धर्मरत्न तथा संघरत्नया खबर कनी वयात चक्रवर्ती राज्य बिया सम्यक् सम्बुद्धया संमुखे वने" धका धया बिज्यात ।

उबले छह्म दरिद्र कुलया छह्म पुत्र वसपोल भगवान बुद्धया शासनय् श्रामणेर प्रव्रजित जुयाच्वन । व श्रामणेर शुद्ध शीलह्म खः वया मां छह्म दासी खः । अले वं "जि मांयात लही धका ध्यबा मुंकेत व हे नगरे दुहाँ वन । आपालं मनूतय्सं वयात खना ह्म मस्यूगुलिं थ्व राक्षस जुइ धका मती तया कथिं दाया ल्वहँतं कय्कल । व श्रामणेर भयं त्रास जुया राजभवनय् दुहाँ वन । जुजुया न्ह्योने दना च्वं वन । "सारिपुत्र ! अले सङ्घ चक्रवर्ती जुजुं ह्मापा गुवलें हे मखंनिह्म श्रामणेरयात खना हे मानव ! छ सु खः ? धका न्यन । वं धाल– जि "श्रामणेर धयाह्म खः महाराज ! गथे जुया छ मनू (जूसां) खःसां श्रामणेर धयागु नां जुल ? "महाराज ! जि वाह्म पापकर्म मयासे शीलय् प्रतिस्थित जुया ब्रह्मचर्य पालन याना च्वनाह्म खः" उकिं जिगु नां श्रामणेर खः । सुनां छन्त नां तया ब्यूगु ?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

महाराज ! जिमि आचार्य तया ब्यूगु खः । मानव ! छिमि आचार्यया नां छु ? जिमि आचार्यया नां भिक्षु खः । सुनां छिमि आचार्ययात भिक्षु धका नां तया ब्यूगु ? महाराज ! जि आचार्यया नां महान सङ्घ तया ब्यूगु खः ।

"सारिपुत्र ! अले सङ्घ चक्रवर्ती जुजु दुर्लभगु बुद्धया खबर न्यना "बुद्ध उत्पन्न जुल, धर्म उत्पन्न जुल, सङ्घ उत्पन्न जुल" धका धया पञ्चवर्ण प्रीति निरन्तर रूपं शरीरे फैले जुया वना तुयूगु छत्रया क्वय् सुवर्ण सिंहासने फेतुना च्वंह्म दना श्रामणेरया लिक्क गोतु वन । श्रामणेरया पादमूले गोतु वंवले प्रीतिया आनुभावं घ चा थें जाःगु पलेस्वां पृथ्वीं उत्पन्न जुया महाराजयात फया काल । अले सारिपुत्र ! सङ्घ चक्रवर्ती जुजु पलेस्वांया द्योने च्वना ह्लाः बिन्ति याना श्रामणेरयात वन्दना याना – छपिनि आचार्यया नां महान संघ तया ब्यूगुसा संघया नां सुनां तया बिल ?" धका न्यन । "महाराज! सिरिमत धैह्म अर्हन्त सम्यक् संबुद्धं तया ब्यूगु खः" धका वं धाल । सारिपुत्र ! अले सङ्घ चक्रवर्ती जुजुया अनेक कल्प कोटि हे न्यनेत दुर्लभगु बुद्ध शब्द न्यना प्रीतिया वेगं वेहोस जुया वन । अनंलि भतिचा समय लिना सासः ह्लाय् फसेंलि पुनः श्रामणेरयाके भन्ते ! सिरिमत धैह्म सम्यक् सम्बुद्ध आः गन च्वना बिज्याना च्वन धका न्यन । महाराज ! थनं खिखुगू योजनति उत्तर पाखे पूर्वाराम विहारे भिक्षु संघ सह च्वना बिज्याना च्वन ।

सारिपुत्र ! सङ्घ चक्रावर्ती जुजुं– "श्रामणेर ! यदि सिरिमत अर्हत सम्यक् सम्बुद्ध तं खनं च्वना बिज्याना चक्रवर्ती

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

राज्य वयात विया पूजाया रूपं वयात (श्रामणेर यात) चक्रवर्ती राज्य अभिषेक यात । राज्याभिषेक याना सङ्घ चक्रवर्ती जुजु आपालं ज्ञाति परिवारपि तथा स्वीखुगू योजन तक पूर्णगु चतुरंगी सेनायात तोता बुद्धारमणद्वारा प्रीति प्राप्त याना याकचा हे छिखुगू योजन उखे च्वंगु उत्तर पाखे लागु पूर्वाराम पाखे स्वया न्यासि वन । चक्रवर्ती राज्य सुख अनुभव याना च्वंह्म जुजुया ह्लापांगु दिने न्यासि वना च्वंवले निपा तुर्ति पार्लि नं तज्यात । अथे हे कन्हेखुनु दिने निपा तुर्ति पार्लि हि स्वःस्वः पिहाँ वल । कंसखुनु दिने न्यासि वनेगु समर्थ हे मदया पुलि व ह्लाति चुया माय् माय् याना वन । प्यन्हु खुनु दिने थथे वना च्वबले पुलि तथा ह्लाति नं हि स्वःस्वः वल । अले सङ्घ चक्रवर्ती– आः जि प्वाथं चुया जूसां वने मालि" धका विचाः यात । बुद्धारमणद्वारा प्रीति उत्पन्न याना प्वाथं चुया वन । महानगु उत्साह द्वारा थथे वना च्वह्म चक्रवर्ती जुजु तसकं दुःख जूसां बुद्धया दर्शन याय्गु प्रवल इच्छाया कारणं याना महान दुःख जूसां सह याना वन ।

सारिपुत्र ! अले सिरिमत भगवान अर्हत् सम्यक् सम्बुद्धं सर्वज्ञ ध्यान (ज्ञान) द्वारा लोकय् स्वस्वं वयागु (चक्रवर्ती जुजुयागु) वीर्य-बल खना–"थ्व सङ्घ चक्रवर्ती जुजु बुद्धांकूर बीज दुह्म खः । वं जिगु कारणं महान् दुःख सिया च्वन । जि वया थाय् वने माली धका विचाः याना बिज्यात । महाकरूणांयुक्तगु मन जुया बुद्धया भेष मकासे अधिष्ठानया वलं सुयात नं खंके मब्यूसे– "जित माणवक भेषं सीकेमा धका अधिष्ठान याना मानवकया भेष कया निर्मित रथय् च्वना बिज्यात ।"

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

अले सिरिमत अर्हन्त सम्यक् सम्बुद्ध (माणवक) रथे च्वना वना सङ्ख चक्रवर्ती जुजुया रथ दिका सङ्ख चक्रवर्ती जुजुया वीर्यबल बिचार याना सिरिमत भगवान अर्हन्त सम्यक् सम्बुद्धं (माणवकं) सङ्ख चक्रवर्ती जुजुयात "हे पुरुष ! याकनं प्वाथं चुया लँ चिला हुं जि रथ यंके माल" धका धाल । सारिपुत्र ! अले संख चक्रवर्ती जुजुं भगवान बुद्ध धका ह्यसीके मफया सारथी जुइ धैगु मती तया "हे सारथी ! जि लँ चिला बिइ मा:गु ज्या मदु । छाय् जि लँ चिला वनेगु, जि बुद्धया न्ह्योने बुद्धारमणद्वारा प्रीति प्राप्त याना वया च्वनाह्म ख: । जिगु ह्याय् द्योने हे छंगु रथ यंकि, छन्त जि लं चिला वीमखु" धका धाल । हे माणव ! यदि छ सम्यक् सम्बुद्धया थाय् वनेगु ख:सा जिगु रथय् च्वं वा । जि नं सर्वलोकाचार्य सम्यक् सम्बुद्धयाथासय् वनेगु धका धाल । अले चक्रवर्ती जुजुं साधु धका स्वीकार याना निर्मित रथय् थहाँ वन । (भगवान बुद्ध) मानवक जुजु नापं पूर्वारामे विज्यात । शास्तां लँ दथुइ थ्यंवले सुजाता देवकन्या तावतिंस भवनं कुहाँ वया मिसाया भेष कया दिव्य खाना थल जायेक दान बिल । भगवान बुद्धं खाना जुजुयात बिइकल । अले देवराजइन्द्र तावतिंस भवनं क्वहाँ वया माणवकया भेष कया ल: थल कुविया भगवान बुद्धयाथाय् वया दान यात । व (ल:) नं भगवान बुद्धं जुजुयात बीकल । अले चक्रवर्ती जुजुं दिव्य अन्नपान भोजन यात । दिव्य अन्नपानया आनुभावं फुक उपद्रव (कष्ट) मदया वन । सारिपुत्र ! अले चक्रवर्ती जुजुया आनन्द तथा याउंसे च्वन । (जुजुया) सारथी धका मती तया

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

माणवक (भगवान बुद्ध) नापं वंवं पूर्वारामया समीपे थ्यन।

सारिपुत्र ! अले सिरिमत भगवान अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध माणवक भेष अन्तर्धान याना निर्मित रथं लोप जुया पूर्वारामय् द्यवर्ण रश्मि फैले याना अनुपम बुद्धलीलाद्वारा बुद्धाशने फेतुना बिज्यात। गुवले भगवान बुद्ध पूर्वारामय् फेतुना बिज्यात उवले जुजु रथं कुहाँ वया पूर्वारामय् दुहाँ वंवले बुद्ध रश्मी प्रसन्न जुया निरन्तर रं पं पञ्चवर्ण प्रीतिद्वारा स्पर्शितगु शरीर जुया प्रीतिया वेगं मूर्छा जुल।

सारिपुत्र ! अले सङ्घ चक्रवर्ती जुजु पलख लिपा सासःह्लाय् फसेंलि शास्ताया समीपय् वना पञ्चाङ्ग पूर्ण जुइक वन्दना याना छखेलिक फेतुत। छखेलिक फेतुना सङ्घ चक्रवर्ती जुजुं ह्लाः विन्ति याना भगवान बुद्धयाके थथे प्रार्थना यात – "भन्ते ! लोकनाथ लोकया शरणह्म जित छगू धर्मदेशना याना बिज्याहुं, गुगु न्यना आनन्द जुइ।

सारिपुत्र ! अले सिरिमत भगवान अर्हत् सम्यक् सम्बुद्धं "अथे जूसा महाराज ! 'न्यं' धका धैबिज्यासे निर्वाण धर्मेप्रतिवेक्षण याना जुजुयात निर्वाणया खं युक्तगु धर्म देशना याना बिज्यात। सारिपुत्र ! अले सङ्घ चक्रवर्ती जुजु उक्त धर्मदेशना न्यना धर्मया गौरव यात सीका – भन्ते ! धर्म देशना दिका बिज्याहुं, मेगु धर्म देशना याना बिज्याय् म्वाल धका पन । छाय् कने मते धका धाःगु

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

(पंगु) ? जुजुं थथे बिचाःयात - "यदि भगवान बुद्धं मेगु धर्म देशना याना बिज्यात धाःसा जि पूजा याय् योग्यपि दइ मखु । थुलि हे जक धर्मदेशना न्यन धाःसा जि पूजा याये बहःगि दनि धका धर्मदेशना पंगु खः ।

सारिपुत्र ! अले सङ्घ चक्रवर्ती जुजु सिरिमत भगवान अर्हत् सम्यक् सम्बुद्धयात थथे धाल – भन्ते ! छपिसं फुक धर्मं निर्वाणया अन्त याना देशना याना बिज्यात । जि फुक शरीरया मुख्यगु अङ्ग छचों छपिनिगु धर्मे धर्मं पूजा याय् धका धया लुमि गःकिया – भन्ते ! थ्व ह्लापालाक छपिन्त छचों दान बियागु खः, थ्व पुण्यद्वारा निर्वाण प्राप्त याय् फय्मा धका प्रार्थना याना निर्वाणया निति पूजा यात । थ्व दान यानागु सर्वज्ञ ज्ञानया हेतु (कारण) जुइमा धका लुमि छचों त्वाः ह्लात । सत्यबलया कारणं बोधिसत्वपिनिगु अभिप्राय (मनकापना) पूर्ण जुइगु जुया च्वन । उकिं अङ्ग पूर्णगु–गःपः भगवान बुद्धया न्ह्योने धर्म-पूजाया रूपं त्वदल । सारिपुत्र ! थ्व छचों दान याःगु परमत्थ (उच्चस्तर दान) पारमि खः, नापं जीवित परित्याग नं खः ।

अले अनं च्यूत जुया तुसित भवने महर्द्धिकह्म तथा महानुभाव दुह्म सङ्घ धैह्म देवपुत्र जुया उत्पन्न जुल । सारिपुत्र ! थथे मैत्रेय बोधिसत्वया थ्व पारमि तसकं फैले जुल (प्रकट जुल) ।

सारिपुत्र ! थथे मैत्रेय भगवान बुद्धं छचों दान याःगु कारणं याना चय्च्याकु हाकः ह्लाधिकः जुइ । तुति–पुलि हि स्वःस्वः वसां बुद्धानुभाव याना सः, थुकथं मैत्रेय प्रभाव थाकुं छचालं

CC-0. Nepal Sanskrit Academy. Kathmandu Collection.

र्न न्यागू योजन तक शरीरया प्रभा दयाच्वनी । निप्वः निप्वः पलेस्वं पृथ्वीं थहां वया सुप्रतिस्थितगु पाली जीवनभर तक फया वाः वइ ।

मैत्रेय बुद्धया ह्लापांगु खँ क्वचाल

थथे भगवान (गौतम) बुद्धं थ्व हे भद्रकल्पय् मैत्रेय भगवान बुद्धया उत्पत्ति खँ कना विज्यासे आः बुद्धपादया दुर्लभ भाव तथा बुद्धपिनिगु उत्पत्तिया खँ कना विज्याज्यां:– सारिपुत्र ! थथे दीर्घकाल लिपा मैत्रेय भगवान बुद्धया शासन स्यना वनी । दीर्घकाल लिपा थ्व महा पृथ्वी कल्प – विनाशाग्नि द्वारा छ्वया वनी । भद्र कल्प फुइ धुंका छगू असंख्य तक बुद्धपि शून्य जुइ । देव तथा मनुष्यपिनि निर्म्ति बुद्ध धर्म तथा सङ्घ दइ मखु ।

छगू असंख्य शून्य-कल्प वने धुंका लिपा मन्द कल्पय् निह्म सम्यक् सम्बुद्धपीं (छसिकथं थःथगु इले) उत्पन्न जुइ । अन राम सम्बुद्ध तथा धर्मराजा सम्बुद्ध धयापि निह्म अर्हत् सम्यक् सम्बुद्धपि उत्पन्न जुइ । अबले मनुष्यपिनिगु आयु असंख्य घटे जुया वया ग्वीद्वः दं आयुपि जुइ । उबले रामराजां दशसहस्र लोक धातु कम्पित जुइक पारमिता पूर्ण याह्म जुया देव–ब्रह्मापिसं प्रार्थना याका तुषिता भवनं च्यूत जुया सत सहस्र पारमिता पूर्ण याना तःगु कुलय् उत्पन्न जुया गृद्वःदं छें च्वना महाभिनिष्क्रमण याना राम धयाह्म अर्हत् सम्यक् सम्बुद्ध जुइ । ग्वीद्वः दं आयुह्म चय्कु हाकः ह्मधी, स्वीनिगू महापुरुष

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

लक्षणं तथा चय्गु ब्यञ्जनं युक्तह्म जुइ । वसपोलया बोधिवृक्ष चन्दनसार धयागु जुइ । आकाशय् नित्यरूपं छचाखेरं बुद्धरश्मि फैलय् जुया जाज्वल्यमान जुया च्वनी । वसपोलया पुण्यया आनुभावं छमा सर्वालङ्कारं पूर्णगु दिव्यकल्पवृक्षमा उत्पन्न जुइ । फुक मनूत वहे सिमाया आधार कया सुखं जीवन हना च्वनी । वसपोलया शासनय् निर्वाण साक्षात्कार मया:पिं स्वर्गय् वनी । अथे नं सारिपुत्र ! वसपोलं छिगू पारमिता मध्ये छगू पारमिता विशेषरूपं पूर्णयाना अत्यन्त रूपं प्रख्यात जूगु जुया च्वन । गु गु पारमिता ?

सारिपुत्र ! काश्यप सम्यक् सम्बुद्धया समयय् थ्व रामराजा त्रिरत्नय् श्रद्धा दुह्म, प्रशन्नह्म नारद धयाह्म माणव जुया च्वन । सारिपुत्र ! उबले नारद माणवं "देव, ब्रह्मा तथा मनुष्यपिं स्वीनिगू महापुरूष लक्षणं तथा चय्गू ब्यञ्जनं युक्तह्म, शरीरया छचाखेरं प्रभां युक्तह्म काश्यप सम्यक् सम्बुद्धयात खना थथे विचा यात – "सम्यक् सम्बुद्ध अति दुर्बल ख:, थ्व घच्यापुगु जीवन छु यायेत ? बुद्धभावया निर्म्ति थ्व जीवन परित्याग यायेगु योग्य जू" धका विचा:याना निकू कापः कया नस्वा: वःगु चिकनय् बुला पालि त:लंनिसें छचने थ्यंक हिना च्याका कथिं शरीरय् छ्वका सम्यक् सम्बुद्धयात पूजा याये धका मती तया "थ्व जीवन परित्याग याना च्वनागु प्रदीप दान पुण्य सर्वज्ञ ज्ञानया कारण जुइमा" धका प्रार्थना यात ।

सारिपुत्र ! अले काश्यप भगवान अर्हत सम्यक् सम्बुद्ध परिषदया बिचे फय्तुना बिज्यासे – "नारद थ्व भद्रकल्प मिं छ्वया

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

छगू असंख्य बुद्धोत्पादं रहितगु शून्य कल्प धैगु जुइ । शून्य कल्प फुइ धुंका मन्दकल्प जुइवले निम्ह बुद्धपि उत्पन्न जुइ । उबले छ (नारद) राम धैह्म सम्यक् सम्बुद्ध जुइ धका भविष्यवाणी याना बिज्यात । अबले बोधिसत्व नारद मानवं चच्छियंकं मिं छ्वसानं मन मस्यंकू, परिशुद्ध चित्तं हे अनं च्यूत जुया तुषितपुरय् उत्पन्न जुल । व पूजा याःगु स्थानय् पलेस्वांया कोठा उत्पन्न जुल। फुक मनूतय्सं पलेस्वांया कोठा खना – अहो ! थ्व नारद मानव आश्चर्यह्म खः । अनागतय् बुद्ध जुइह्म धका प्रशंसा याना महान पूजा यात ।

सारिपुत्र ! थथे अङ्ग तथा जीवन दान यागुलि राम धैह्म सम्यक् सम्बुद्ध जुइ । ह्म च्याका दान याःगुलि ह्म हाकः चय्कु दइ । जीवन दान यागु कारणं ग्वीद्व दँ आयु दइ । छचातकं मिं च्याका प्रदीप दान याःगु कारणं नित्यरूपं बुद्ध रस्मि लोकया छचाखेरं चाह्लि जाज्वल्यमान जुया च्वनी । चन्द्र–सूर्यया प्रभा अल्प हे जुइ ।

सारिपुत्र ! थथे गुपि जिगु शासनय् मार्गफल प्राप्त याय् मफुपि व मैत्रेय सम्यक् सम्बुद्धया शासनय् नं मार्गफल प्राप्त याय् मफुपि राम सम्यक् सम्बुद्धया शासनय् मार्गफल प्राप्त याना काइ । सारिपुत्र ! थथे बुद्धपिनिगु उत्पन्न दुर्लभ खः ।

निगूगु राम सम्यक् सम्बुद्धया खं क्वचाल

सारिपुत्र ! राम सम्यक् सम्बुद्धया शासन अन्त जुइ धुंका उगु हे मन्दकल्पय् मनूतय्गु आयु कम जुया वना हानं (क्रमशः) वृद्धि

CC-0. Nepal Sanskrit Academy. Kathmandu Collection

जुया ववं हानं घटे जुजुं ववं थ्व लोकय् न्येद्वदँ मनूतय्गु आयु जुइ। अबले प्रशेनजित कोशल जुजु पारमिता पूर्ण याना धर्मराजा धयाहा बुद्ध जुइ। वसपोलया ह्यधिकः हाकः कथं ख्वीकु जुइ। नाग धयागु बोधिवृक्ष (सिमा) जुइ। वसपोल विज्याइवले निफ्व पलेस्वाँ महा पृथ्वीं तज्याना थहाँ वया वसपोलयात फया काइ। पलेस्वाँ घःचाः पाय्चां जुइ। दना बिज्याइवले नं निफ्वः पलेस्वाँ दया च्वनी। फ्यतुना बिज्याइवले नं सप्तरत्नमय छफ्व पलेस्वाँ पृथ्वीं थहाँ वया वसपोलयात फया काइ। वसपोलया पुण्यया आनुभावं छमा कल्पवृक्ष उत्पन्न जुइ। आपालं मनूत उकिया आधार कया जीविका याना च्वनी। बुंज्या तथा ब्यापार याईपिं दइमखु। वसपोलया पुण्यया आनुभावं हे उक्त सम्पत्ति उत्पन्न जुइ। सारिपुत्र ! थथे धर्मराजां पारमिता पूर्ण यागु मध्यय् छगू पारमिता अत्यन्त रूपं प्रख्यात जुल। अथे जुया थज्यागु सम्पत्ति दुगु खः। व छु पारमिता ?

सारिपुत्र ! कोणागमन सम्यक् सम्बुद्धया समयय् प्रशेनजित बोधिसत्व शुद्ध माणव धैंह्म जुया च्वन। अबले शुद्ध माणव छगू पुखुली पलेस्वाँयात रक्षा याना च्वन। ह्लियाह्लियं निफ्वः पलेस्वाँ थ्वया मिइगु जुया च्वन। निफ्वः पलेस्वाँ मियागु ध्यबां न्हेमना जाकि प्राप्त जुइगु जुया च्वन। उक्त जाकिं हे थःगु जीवन हना च्वन।

सारिपुत्र ! अले छन्हुया दिने वं निफ्वः पलेस्वाँ कया मीधका लँय् वना च्वंवले, सारिपुत्र ! उबले हे कोणागमन सम्यक् सम्बुद्ध भिक्षाया लागि बिज्याना च्वंवले व शुद्ध मानवयात खना सर्वज्ञ

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ज्ञानद्वारा बिचार याना थथें बिचार याना बिज्यात – "थ्व शुद्ध माणव 'बुद्ध वंशय्' च्वना पारमिता पूर्ण याना च्वंह्म खः । आः थ्वयात बुद्धांकुर भविष्यवाणी याय्" धका, सारिपुत्र ! थथे बिचा याना बिज्याना कोणागमन सम्यक् सम्बुद्ध मुस्मुक ह्लिला बिज्यात । मानवं भगवान बुद्ध मुम्सुक ह्लिला बिज्यागु खना पञ्चाङ्ग पूर्ण जुइक वन्दना याना "भन्ते ! न जि छपिनि थःथिति ख, न जि छपिनि पासा खः, छाय् छपि मुस्सुक ह्लिला बिज्यानागु" धका न्यन । सारिपुत्र ! अले कोणागमन भगवान बुद्धं शुद्धमाणवयात थथे धया बिज्यात "शुद्ध ! छ जिमि किजा खः, छह्म हे मां बौया सन्तान जुइ । सारिपुत्र ! अले शुद्ध माणवं – "भन्ते ! गुकथं जि छपिनि किजा" धका धाल । सारिपुत्र ! अले कोणागमन भगवान बुद्धं शुद्ध माणवयात थथे धया बिज्यात – "शुद्ध ! थ्व भद्रकल्प फुइवं छगू असंख्य बुद्ध शून्य–कल्प जुइ । उक्त कल्प फुइवं मन्द कल्प जुइ । उगु कल्पय् हे निम्ह बुद्धपि उत्पन्न जुइ । ह्लापालाक राम धैम्ह सम्यक् सम्बुद्ध जुइ । राम बुद्ध मदया लिपा छ धर्मराजा धैम्ह सम्यक् सम्बुद्ध जुइ । जि ह्लापांम्ह बुद्ध खः छ लिपायाम्ह बुद्ध खः । उकिं हे छ जिमि किजा खः धका धयागु खः ।

सारिपुत्र ! अले शुद्ध माणवं बुद्ध वचन न्यना चित्त प्रशन्न याना – बुद्ध वचन धयागु असत्य जुइ मखु, सत्य हे जुइ । जि स्वांया व्यवां जीवन हना च्वना । थ्व निप्वस्वां भगवान बुद्धयात प्रदान याय् धका बिचाः याना बुद्धयात लःल्हाना बिल । सारिपुत्र ! अले कोणागमन अर्हत सम्यक् सम्बुद्धं पलेस्वाँ कया निप्वः पलेस्वाँया

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

द्योने फेतुना बिज्यात । शुद्ध मानवं पलेस्वाँ द्योने फेतुना बिज्याह्म भगवान बुद्धयात खना – सूर्यया तापं भगवान बुद्धयात मपुइमा धका प्यमा तिमा कया प्यंगू दिशाय् धंका निकू कायः कया तिमाय् चाहीका तोपुया – "भन्ते ! थ्व पलेस्वाँ दान यानागु व वसः दान यानागु पुण्यद्वारा बुद्ध जुइमा धका प्रार्थना यात । अले कोणागमन भगवान बुद्धं – "छं गथे मती तःगु खः अथे हे उक्त इच्छा याकनं पूर्ण जुइमा धका ब्रह्मस्वर पिकया बिज्यात ।

सारिपुत्र ! वसपोलया सः क्वय् नाग भवनय् थ्यंक न्यना वना च्वय् ब्रह्मलोकय् थ्यंक हे न्यना वन । अले फुक नागराजा नाग भवनं व देवब्रह्मापि देव – ब्रह्मलोकं वया भगवान बुद्धयात वन्दना याना – भन्ते ! छु इच्छा याकनं पूर्ण जुइमा धका धया बिज्यानागु धका भगवान बुद्धयाके न्यन । अले भगवान बुद्धं – "भो ! थ्व शुद्ध माणवं जित सूर्यया तापं बचय् यायूत वस्त्रं तोपुया बिल, उकि हे वयागु प्रार्थना पूर्ण जुइमा धका धयागु खः ।" भन्ते ! छु पूर्ण जुइगु ? छुया कारणं ? थ्व गथे जुइगु ? "भो देवतापि ! थ्व कल्प फुइधुंका लिपा छगू कल्प तक बुद्धपि शून्य जुइ । उक्त कल्प फुइवं निह्म बुद्धपिसं युक्तगु मन्दकल्प जुइ । अन राम धयाह्म सम्यक् सम्बुद्ध ह्लापांह्म बुद्ध जुइ । लिपा थ्व धर्मराजा धैह्म सम्यक् सम्बुद्ध जुइ धका वयागु प्रार्थना पूर्ण जुइगु खँ नाग-देव ब्रह्मापिन्त कना बिज्यात । उबले फुक नाग-देव-ब्रह्मापिसं वयात साधुकार बिया आपालं विशेषं पूजा यात ।

सारिपुत्र ! कोणागमन भगवानयात पलेस्वाँ दान यागु फलं वया बुद्ध जुया न्यासि बिज्याइबले निपत्र निपत्र धना यागु

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection.

पलेस्वाँ उत्पन्न जुया वसपोलया पालि तःले फया काइ । व कापतें चाहुइका तोपुया दान यागु पुण्यद्वारा कल्पवृक्षमा उत्पन्न जुइ । हानं भगवान बुद्धं भविष्यवाणी यागु स्थाने छमा कल्प वृक्षमा उत्पन्न जुल । व नं उबलेनिसें कया कल्पवृक्षमा दानया बलं फुक मनूतय् लागि सार्वजनिक याना बिल । फुक मनूत उक्त कल्पवृक्षया आधार कया जीवन हना च्वन । शुद्ध मानव नं महान सम्पत्ति अनुभोग याना आयु दतले च्वना, आयुया अन्तय् देव नगरय् उत्पन्न जुल ।

फुक मनूत गुपिं मैत्रीय बुद्ध दर्शन यायगु इच्छा यापिं खः, यदि दर्शन प्राप्त मजुल धाःसा राम सम्यक् सम्बुद्धया दर्शन प्राप्त जुइ । यदि वसपोलया नं दर्शन प्राप्त मजुल धाःसा ईपिं सकसिनं धर्मराजा सम्यक् सम्बुद्धया दर्शन प्राप्त जुइ ।

स्वंगूगु धर्मराजा सम्यक् सम्बुद्धया खँ क्वचाल

सारिपुत्र ! राम (धैम्ह) सम्यक् सम्बुद्ध व धर्मराज सम्बुद्ध या शासन मदय् धुंका लिपा उगु मन्द कल्प मि छ्वया लिपा सार कल्प जुइ । उगु कल्पय् छम्ह सम्बुद्ध उत्पन्न जुइ । वसपोल सु ? अभिभू देवराजा धर्मस्वामी धैम्ह सम्यक् सम्बुद्ध जुइ । चय्कु हाक म्हधि जुइ । बुद्ध रस्मि चन्द्र-सूर्य तथा पल्पसा समान प्रभा जुइ गुबले गन गन भगवान बुद्ध बिज्याना फेतुना वा गोतुला बिज्याइ, उबले अन अन स्वंगू योजन प्रमाण चाकगु तुयूगु इलां आकाशय् थहाँ वइ । (वसपोलया) आयु द्वछि दंदइ । शालवृक्ष बोधिवृक्षमा

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

जुइ । बुध्दया आनुभावं छगू सम्पत्ति उत्पन्न जुइ । सकल मनूत उक्त सम्पत्तिया आधार कया थःथःपिं सुखं जीवन हना वनी। वसपोल सम्बुद्धया छिगू पारमिता मध्ये छगू पारमि अत्यन्त रूपं फैले जुल । उकीया कारणं हे उजोगु सम्पत्ति प्राप्त जुइगु खः । उगु पारमि छु ले ?

सारिपुत्र ! काश्यप सम्यक् सम्बुध्दया समयय् अभिभू देवराजा महासेनापति जुया च्वन । वयागु नां "बोधि अमात्य"खः । सारिपुत्र छन्हु काश्यप भगवान् अर्हत सम्यक् सम्बुध्द निग्रोध सिमा ववय् फल समापत्तीं दना बिज्याना जेवतन धैगु आरामे बिज्याना च्वन । उवले किकी महाराज फल समापत्तिं दना बिज्याम्हेसित बिइगु दान आनिशंस (फल) सीका-"बुद्धयात दान बिइ धर्म उपेदेश नं न्यने" धका छम्ह पुरूषयात अरे यातः-गुम्हसिनं भगवान बुद्धयात न्हापालाक दान बिइ, वयात राजदण्ड बिइ धका नायखिं च्वयेकि । राजपुरूष-हवस् देव ! धका जुजुया वचन स्वीकार याना फुक नगरय नायखिं च्वयकल ! जुजुं जेतवन आरामया छचाखेरं किसी, सल, रथ, सैनिक, तरवारधारीपिं न्याता प्रकारया सेनाद्वारा आरक्षा याके बिल ।

अवले बोधि अमात्यं विचाः यातः- छु जि चान्हे भगवान बुद्ध ध्यानय् च्वना दना बिज्याइबले प्रथम प्रहरय् हे भगवान बुद्धयात दान बिल धाःसा जुजुया सेवकपिसं जित न्हेकू टुका याइ, अथेसां जि सिना वनेगु हे कल्याण खः, धैगु मती तया काय कलापित स.तके

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ः या, प्रिय ! छि जुजुं –"गुह्यसिनं तथागतयात न्हापालाक दान बिइ, व्यात राजदण्ड जुइ धका फुक नगरय् नाय्खि च्वय्के बिल । आः जि तथागतयात न्हापालाक दा बिइ । जित राजदण्ड बिइ । तर जि मस्यूकि जि म्वाइला सिइला । दान मब्यूसे म्वानां च्वनेगु सिबे सिना वनेगु हे कल्याण खः । उकि जित भोजन छगः थले तया ब्यु । नापं कापः छकू नं तया ब्यु । थुकथं वं जीवन परित्याग यात्ना छकू कापः व भोजन ज्वना नापं थः जहानया भोजन भाग नं ज्वना निर्वाणया कारण जुइमा' धका छें पिहाँ वया जेतवनारामय् स्वया वन ।

अवले राजपुरूषपिसं वयात खना "भो सेनापति ! छु कारणं तथागतयाथाय् वनेगु ?" धका न्यन । वं उक्त वचन न्यना बिचाः यात :– यदि जि "जुजुं निमन्त्रणाया निति हुकुम जूगुलि" धका धाल धाःसा इमिसं बिश्वास याइ, तर मखुगु खँ ल्हानागु जुइ । मखुगु खँ ल्हाना दान बियागु महाफल दइ मखु । उकि आः जि "सत्यगु हे खँ ल्हाय्" धयागु विचाः याना थःगु पारमिताया निति "भो ! जि भगवान बुद्धयात दान बिइया निति वनेगु खः" धका धाल । अले राजसेवकपिसं तं पिकया :– छं राजदण्ड मस्यूला ? छु छं जुजुयात ल्हाःतुति, गपः बी धका मती तयाला धका धया अमात्ययात क्वात्तुक चिना जुजुया न्हापोने यंकल । अले किकी जुजुं अमात्ययात चिना हःगु खना तसकं तं पिकया स्याइम्हेसित सःतके बिया – "थ्व (अमात्य) या छ्यों त्वाल्हाना छ्व" धका हुकुम जुल । इमिसं अमात्ययात क्वात्तुक चिना श्मशानय् यंका श्मशानया स्थानय् थ्यंक वन ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

उगु समय भगवान बुद्धं सर्वज्ञज्ञानं उक्त कारण सीका जिगु कारणं थ्व बुद्धवंशीम्ह मृत्यु जुइ" धका विचाःयाना जेतवने बुद्धरूप निर्माण याना उक्त (निर्मित मूर्ति) फयतुका अनं लोप जुया श्मशानय् न्ह्योने उत्पन्न जू वन। स्याइपिसं भगवान बुद्धयात फयतुना च्वंम्ह तुरूषथें जक खन। तर अमात्यं भगवान बुद्धया हे रूपं खन।

सारिपुत्र ! अले काश्यप भगवानं व अमात्ययात थथे धाल :– भो अमात्य ! छं थौं जीवन परित्याग यात । छं फुथें दान या । चित्त प्रशन्न या। वयात राजसेवकपिसं पियाच्वन। नापं दान विइगु वस्तु नं फुकं काय् धुंकल। उकि वया दान विइगु छुं हे मदु। अले बुद्धयागु आनुभवं हे दानवस्तु वया न्ह्योने उत्पन्न जुया वल। वं बुद्धया वचन न्यना चित्त प्रशन्न याना व (वस्तु) कया थःगु भाग भोजन व वसः तथागतयात प्रदान याना" दान धयागु थुगु लोकय् व परलोकय् ल्यू ल्यू वइगु खः। आः जि दान बियागु फलं अनागतय् बुद्ध जुइमा धका प्रार्थना यात। अले भगवान बुद्धं थःगु नाइसे च्वंगु ह्लातं वयागु छचने थिया "महान सुख दय्मा, दुःखं मुक्त जुइमा" धका धया बिज्याना "गये छं प्रार्थना यागु खः अथे हे याकनं पूर्ण जुइमा धका आशिर्वाद बिया" छगू कल्प अधिकगु असंख्य पुले धुंका लिपा छगू सार कल्पे "धर्मस्वामी" धयाह्म अर्हन्त सम्यक सम्बुद्ध जुइ" धका भविष्यवाणी याना बिज्यात । भविष्यवाणी याना हानं जेतवनय् हे लिहाँ वना अमात्यया भिक्षा भोजन याना बिज्यात । स्याइपिसं अमात्यया छचों त्वाःह्लात।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

उगु वखते पृथ्वी सन, पृथ्वी चलन जुल । पृथ्वी त.सकं हुज्ञें नं सः वल । अवले हे जुजुया तुयूगु कुसा गुत । जुजु थ्व आश्चर्यगु खना त:सकं ग्याना नगरया लुखा तिके बिल । अमात्य मृत्यु जुइवं हे द्यना न्ह्यलंचा:ह्म थें तुषितपुरे उत्पन्न जुया महान दिव्य सुख अनुभोग यात । अले अमात्यया निर्म्ति श्मशानय् सुवर्ण विमान नापं मृतक स्त्रीपिं नं उत्पन्न जुल । छिखुगू सम्पत्ति नापं कल्पवृक्षमा नं उत्पन्न जुल । उक्त सम्पत्ति व कल्पवृक्षमाया आधार कया हे अमात्यया जहान काय् न्यास: दँ तक म्वाना वन ।

सारिपुत्र ! थथे जीवन परित्याग याना भोजन दान ब्यूगु कारणं याना वसपोलया शासनय् मनूतसें नित्यरूपं साली जाकिया जा हे नइ । वं काप: दान याना व:गु कारणं हे (व) बुद्ध जुइगु समये नित्यरूपं वसपोलया च्वय् स्वंगू योजन प्रमाणगु तुयूगु इलां दइ । बुद्धया निर्म्ति जीवन परित्याग या:गु कारणं द्व:छि दँ तक आयु जुइ । सारिपुत्र ! थुकथं अभिभू देवराजा अनागतय् धर्मस्वामी धयाह्म बुद्ध जुइ ।

गुपिं सत्त्वपिं जिगु शासनय् अग्र धर्म प्राप्त याय् फइमखु व मैत्रेय बुद्धया शासनय् नं प्राप्त याय् मफुपिं अथे हे राम सम्यक् सम्बुद्ध व धर्मराजा सम्यक् सम्बुद्धया शासनय् नं अग्र धर्म प्राप्त याय् मफुसा धर्मस्वामी सम्यक् सम्बुद्धया समय दर्शन प्राप्त जुइ ।

प्यंगूगु धर्मस्वामी सम्यक् सम्बुद्धया खँ क्वचाल

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

सारिपुत्र ! हानं धर्मस्वामी बुद्धया शासन फुइ धुंका लिपा व उगु सार कल्प फुइ धुंका छगू लक्षण कल्प जुइ । उगु कल्पय् बुद्ध शून्य जुइ । लक्षण कल्प फुइ धुंका लिपा छगू मन्द कल्प जुइ । थ्व कल्पय् निह्म बुद्धपिं उत्पन्न जुइ । अबले नारद व रस्सिमुनि धयापिं निह्म बुद्धपिं उत्पन्न जुइ ।

राहु असुरिन्द्र ह्लापा दीर्घसोण धयागु नामं प्रख्यातह्म खः । व पारमिता पूर्ण याना नारद धयाह्म सम्यक् सम्बुद्ध जुइ । ह्मधि नींन्हेकु दइ । बुद्ध रस्मि पल्पसा तोइथें चांह्लि जाज्वल्यमान जुया च्वनी । वसपोलया आयु छिद्वः दं जुइ । चन्दन सिमा वोधिवृक्षमा जुइ । पृथ्वी न्हेगु प्रकारया रश दइ । फुक मनूत पृथ्वीया रशया आधार कया थःगु जीवन हना च्वनी । छु दान बिया वःगुलि नारद सम्यक् सम्बुद्धया थुजोगु सम्पत्ति प्राप्त जुइगु ? छिगू पारमिता मध्ये छगू पारमिता तसकं प्रख्यात जुल । उकिया कारणं थुजोगु सम्पत्ति प्राप्त जुइगु खः । व छु पारमि ?

सारिपुत्र ! ह्लापा काश्यप तथागतया समय न्ह्यो हे छह्म जुजु दु । वयागु नां सिरिगुत्त (श्रीगुप्त) खः । वया अग्र महेषी सम्फुल्ला देवी खः । सिरिगुत्त महाराजाया काय् छह्म म्ह्याय् छह्म याना निह्म मस्त दु । काय्या नां निग्रोध व म्ह्याय्या नां गौतमी खः ।

अले छन्हुया दिने च्याह्म ब्राह्मणपिसं बोधिसत्वयाथ्राय् वना जयकार याना स्तुति याना जुजुयाके राज्य पवन । सिरिगुत्त

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

महाराज अत्यन्त खुशी जुया च्याह्म ब्राह्मणपिन्त शहर बिल । अले काय् म्हाय् व जहान ज्वना नगरं पिहाँ वया घनघोर जंगलय् दुहाँ वन । धम्मिक धैगु पर्वतय् गया अन आश्रम दय्का च्वन । थथे अन प्यह्म क्षत्रीर्यापि शीलयात रक्षा याना कन्दमूल व फलफूल नया शुद्धगु जीवन हना च्वन ।

व स्थानय् छह्म यन्त धैह्म राक्षस च्वनाच्वन । वया ह्मधि ह्माकः कथं नीकु ह्माकः । थ्व राक्षस जङ्गलयात रक्षायाना हि त्वना ला नइह्म जुया च्वन । ला–हिद्वारा हे थःगु जीवन हना च्वन । अले व छन्हुया दिने न्हेह्म किसि, छिप्यह्म सल व नीह्म चल्ला नया नं थःगु नय्पित्याग् तंके मफुगुलि याना– "थौं जि निह्म मस्त फ्वना नय्" धका बिचाः याना बोधिसत्वया दानया आध्यासय् सिइका ब्राह्मणया भेष कया जङ्गलं पिहाँ वया प्यह्म क्षत्रीयपिन्थाय् न्होने च्वना – "भो महाराज ! आः जि छपिन्त पुण्य दय्केया लागी निह्म मस्त फ्वनेत थन वया । यदि जित मस्त त्रिल धाःसा अनागतय् थ्व लोकय् बुद्ध जुइ धका बोधिसत्वयाके निह्म मस्त फ्वन । उक्त खँ न्यना सिरिगुत्त महाराज अतिकं लय्ताया– "हे सुबध ! जि निम्ह मस्त दान-या निम्ति लहिना तयागु खः । आः छ थुपि मस्त फ्वनेया लागी थन वल । अहो ! धात्थें थ्व जिगु लाभ खः धका बिचार याना अनं दना थः प्रिय पुत्र पुत्री निम्ह ज्वना लःथल नं ह्लाती ज्वना– जिथाय् वा धका धया निम्ह मस्त फ्वर्गिया ह्लाती ल.ह्लाना पृथ्वी तथा देवयात साक्षी तया ल.हाय्का दान बिल । नापं महापृथ्वी व देवसंघ नं जिगु लाक्षी जुइमा धका वयात बिल । सर्वज्ञ ज्ञान हे मस्त स्वया सछि दुगं

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

द्वःछि दुगं प्रियतम जू । थ्व दान बियागुद्वारा सर्वज्ञ ज्ञानया कारण जुइमा ।

व जुजुया प्रार्थनाया अन्तय् थ्व पृथ्वी कम्प जुल । नापं आपालं आश्चर्य नं ब्रम्हलोके थ्यंक प्रकट जुल । सुमेरु पर्वत राजा नं क्यःतुगु सिमा (चाकु तुमा, तिमा) थें धार्मिक पर्वत पाखे क्वछुत । थथे जुइ धुंका पलख वा वल । अकालय् पल्पसा त्वल । शक्र देव-राजां विजयुत्तर शंख पुल । महाब्रह्मां लाःपा थात । फुक देवतापिसं साधु कार बिल ।

अवले यन्त राक्षसं मस्तेत ज्वना पर्णशालाया न्यूने वना निम्हं मस्तेगु गःपः ज्वना त्वाथला मारा मारा सः वय्क नल । राक्षसं (मस्तेत) नःबले हि ऊवाःऊवाः वःगु खंसां सिरिगुत्तया चित्त कम्प मजू । देवसंघं नं – अहो ! छंगू दान धात्थें हे श्रेष्ठ खः धका वयागु दान स्तुति यात ।

मस्त दान ब्यूगु फलं वसपोल बुद्धया शासनय् उत्पन्न जुईपि फुक मनूत नीन्हेकु हाकः म्हधि जुइ । रूपनं वांलाइ । जुजुया न्होने निम्ह मस्तेत नःगु खंसां नं मनं मस्यूगुलि व बुद्ध जुइगु बखते चान्हि रस्मि नित्यरूपं थिना च्वनी ।

सारिपुत्र ! गुपि जिगु शासनय् मार्गफल प्राप्त यायेफइ मखु । अथे हे मैत्रय बुद्ध सहित प्यम्ह बुद्धपिगु शासने नं मार्गफल प्राप्त याये मफुपि लिपा नारद सम्यक् सम्बुद्धया समयय् प्राप्त याना काइ ।

न्याम्हम्ह नारद सम्यक् सम्बुद्धया खँ क्वचाल

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

नारद सम्यक् सम्बुद्धयां लिपा उगु हे कल्पे चंकी ब्राह्मण रश्मिमुनि धयाम्ह सम्यक् सम्बुद्ध जुइ । म्हधि खवीकु हाकः, वंगल सीमा बोधिवृक्षमा जुइ । रश्मि मुनि भगवानया चान्हि सुवर्णप्रभाथें जागु जः थिना च्वनी । वसपोल बुद्धया आयु न्याद्वः दँ जुइ । फुक मनूत व्यापार ज्या याना जीवन हना च्वनी । आपालं मनूतय्गु रूप सुवर्णथें जुइ । वसपोलया शासनय् अनेक प्रकारया अलंकारं युक्त जुइ । रश्मिमुनि भगवान बुद्धया छिगू पारमिता मध्ये छगू पारमि अतिकं हे प्रख्यात जुल । व छु पारमि ?

सारिपुत्र ! ककुसन्ध भगवान बुद्धया समये चंकी बोधिसत्व वंजाया कुलय् जन्म जुया मधमाणव धैगु नां तल । व्यापारी ज्या मदया ह्मापालाक व्यापार याय्या निम्ति वन । छदुगं (छगः) ध्यबां छिदुगं ध्यबा फाइदा यात । ध्यबा प्राप्त याना छें वया च्वंगु बखते डुंगा खुसी हे दुबिना वन । अले वं लिपा हानं व्यापारया निम्ति वना छिदुगं ध्यबा फाइदा याना छें वल । वया न्हेन्हु दुवले हे छें मिं नल । वं हानं स्वकोगु पटक नं व्यापारया निम्ति वना अथे हे धन प्राप्त याना छें लिहाँ वल । उखुनुया हे दिनय् खुंतय्सं धन खुया यंकल । (थुकथं) व विनाश जुल । हानं व प्यक्वगु पटक नं व्यापारया निम्ति वना अथे हे धन ज्वना वल । उखुनुया दिने नं जुजुं– "मधयात सःता हति धका मनूतय्त आज्ञा जुल । राजपुरुषपिसं वना वयात ज्वना जुजुया दरवारे यंकल । जुजुं मधया छें वना फुक धन ज्वना वा धका मनूतय्त धाल । राजपुरुषपिसं अथे हे याना फुक धन जुजुयात बिल । मधमाणव दुःखं पीडित जुया कलाःलिसे तःसकं ल्वात ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

मघमाणव छें पिहाँ वया सुं छह्म मनूयाथाय् वना छपु सांगा (कम्बल) सुवर्ण लक्ख (सुवर्ण मुद्रा) त्याय् कया व्यापारया निर्म्ति वना च्वंच्वं – "गन वन धाःसा जी धका बिचाः याना कोशम्बि नगरय् वना, कन्हेखुनु दिनय् उपोसथ शील पालय् यात । अन नगरवासीपिं, निगमय् च्वंपिं, व जनपदय् च्वंपिं सभङ्ग ह्मितेया निर्म्ति नगरय् बिचय् वना च्वन ।

अवले ककुसन्ध भगवान बुद्धया अग्रश्रावक फल समापत्ति दना - "सुयात तःधंगु दुःखं पीडित जुया च्वन धका बिचाः याना दिव्य चक्षुं महासत्वयात खना थ्व मघयात पीडा जुया च्वन । छु जि थ्वया निर्म्ति थनया थनसं फल दयका वी धका चीवर पुना पात्र ज्वना आकाश मार्ग वना नगरया दथुइ कुहाँ वया लँय् सिथय् च्वना बिज्याना च्वन । आपालं मनूतय्सं वसपोलयात खना – आर्य छपिं थन छाय् च्वना बिज्यानागु धका न्यन । उपासकं ! मघमाणवयात स्वय्त थन वयाच्वनागु खः धका धाल । आपालं मनूतसें दान बिइ धका भिक्षा बिइ हल । वसपोलं उक्त भिक्षा ग्रहण मयासे अर्थें हे च्वना बिज्याना च्वन । आपालं मनूत सभङ्ग ह्मितः वन । उबले मघमाणव वया वसपोल महाश्रावकयात खना वन्दना याना "भन्ते ! छु इच्छा याया थन दना बिज्याना च्वनागु" धका न्यन । मघमाणवया निर्म्ति हे जि थन वयागु खः (धका) धयाबिज्यात । व खँ न्यना मघमाणवया चित्त प्रशन्न याना थःत सलंसः ध्यबा प्राप्त जूगु थे लय्ताया– "भन्ते ! जि पृथग्जन व्यापार याना प्यक्वः तक हे

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

महाविनास जुल । उकि जित तःधंगु दुःख जुल । आः निर्वाणया व्यापार याय्गु धका धया सुवर्ण लक्ख व कम्वल नं वसपोलयात दान बिल । दान बिया पश्चाङ्ग पूर्ण जुइक वन्दना याना "भेगु छुं हे प्रार्थना याय् मखु, सर्वज्ञ ज्ञानया कारण जुइमा धका प्रार्थना यात ।

थेरं माणवयात अनुमोदन याना –"उपासक ! छं गथे संकल्प याःगु खः, अथे हे पूर्ण जुइमा" धका धया आकाशमार्ग अन्तरधान जुया वना गन वने मंदु अन हे बिज्यात । वसपोल बिज्याय् धुंका अन दान ब्यूगु स्थानय् छमा कल्पवृक्षमा उत्पन्न जुल । गन्धमादन पर्वतय् फय्तुना च्वंम्ह देवताथें वसपोल कल्पवृक्षमाया क्वय् फय्तुना बिज्यात ।

अबले कोशम्बि महाराजा सभङ्ग म्हितेया निति आपालं मनूत मुंका वनाच्वंबले दिब्य विमान थें जाःगु कल्पवृक्षमाया क्वय् फय्तुना बिज्याना च्वंम्हसित खना कल्पवृक्षमायाथाय् वल । कल्पवृक्षमा रक्षा याना च्वंम्ह देवतां गःपः ज्वना पितना हल । जुजु तं पिकया व माणवयात मि छ्वय्के बिल । पलेस्वांया कोठा पृथ्वीलं उत्पन्न जुया वया मधमाणवयात ग्रहण यात । जुजु उगु आश्चर्यगु खना तःसकं तं पिकया बोधिसत्वयात लखय् थुन । लखं नं पलेस्वाँया कोठा उत्पन्न जुया वयात ग्रहण यात । जुजु उगु आश्चर्यगु खना माणवयाके न्यन – "भो माणव ! थ्व कल्पवृक्षमा सुनां ब्यूगु" धका । मधमाणवं – महाराज ! बुद्धया श्रावकं जित ब्यूगु खः । अथे खःसा अग्रश्रावकयात छं न्ह्योने सःता हति । अले महासत्वं अग्रश्रावक बिज्याइगु प्रतीक्षा यायां "भन्ते ! जित अनुकम्पा (करुणा) तया जिथाय् न्ह्योने बिज्याहुं" धका अधिष्ठान यात ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

बोधिसत्वया अधिष्ठानया अन्ते अग्रश्रावकं दिव्यचक्षुद्वारा वयागु चित्तयात सीका विज्यासे आकाश मार्गं वया न्ह्योने च्वं बिज्यात । बोधिसत्वं स्थविरयात खना पश्चाङ्गं पूर्ण जुइक वन्दना याना च्वन । स्थविरं जुजुयात धाल – 'थ्व साधारणम्ह मखु । थ्व बुद्धांकुरम्ह खः । बुद्धबीज दुम्ह खः । पारमिता पूर्ण याये धुंकूम्ह खः । फुक्क सत्त्वपिन्त करूणा तइम्ह खः । सकल प्राणीपिन्त हित याइम्ह खः ।" धका वयागु बुद्धांकुरया भाव कना बिज्यात । देशना याय् धुंका हानं – थ्व महासत्वयात छुं मज्यूगु ज्या यात धाःसा थ्व नगर पृथ्वी दुना वनी । छ नं विनाश जुया वनी धका धया बिज्यासे जुजु व मनूतय्गु न्ह्योने हे आकाश मार्गं थःगु थासय् लिहाँ बिज्यात ।

जुजु वसपोलयागु वचन न्यना ग्याना त्रास जुया बोधिसत्व यात धाल – भो माणव ! थनि निसें छ जिमि किजा जु धका बोधिसत्व-यात थः किजाया स्थानय् तल ।

सारिपुत्र ! थथे चंकी ब्राह्मण छपु कम्वल दान याःगुलि थुजोगु सम्पत्ति प्राप्त जुइगु खः । वं ककुसन्ध बुद्ध, कोणागमन बुद्ध, काश्यप बुद्ध, जि (गौतम बुद्ध), मैत्रीय बुद्ध, राम बुद्ध, धर्मराजा बुद्ध, धर्मस्वामि बुद्ध व नारद बुद्ध थुपि गुम्ह बुद्धपिनिगु शासनय् निरन्तर रूपं महादान बिया पारमिता पूर्ण याना बुद्ध जुइ ।

सारिपुत्र ! थथे गुपि सत्त्वपि जिगु, मैत्रीय, राम, धर्मराजा, धर्मस्वामि व नारद सम्यक् सम्बुद्धया शासनय् अग्रधर्म प्राप्त मजुल

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

धाःसा लिपा चंकी ब्राह्मण रश्मिमुनि बुद्ध जुइबले वसपोलया शासनय् मार्गफल प्राप्त याना काइ ।

खुम्हम्ह रश्मिमुनि सम्यक् सम्बुद्धया खँ क्वचाल

सारिपुत्र ! हानं रश्मिमुनि सम्यक् सम्बुद्धया शासन मदय् धुंका उगु मन्द कल्प फुइ धुंका मेगु छगू मन्दकल्प जुइ । उगु कल्पय् देवदेव व नरसिंह धैंपि निम्ह बुद्धपि उत्पन्न जुइ ।

न्हापालाक शुभ ब्राह्मण देवदेव धैम्ह सम्यक् सम्बुद्ध जुइ । म्हधि चय्कु हाकः जुइ । चम्पक सिमा बोधिवृक्षमा जुइ । छचाखेरं जः दुगु थें बुद्धया रश्मि लोकय् न्यकं थिना च्वनी । उक्त जः लोकया फुक स्थानय् थ्यंकं थ्यनी । चिकु तथा तांनो नं जुइ मखु । देवदेव सम्यक् सम्बुद्धया आयु चय्द्वः दं जुइ । बुद्धया आनुभावं हे पृथ्वीं सुगन्ध युक्तगु साली जाकि प्राकृतिक रूपं उत्पन्न जुइ । फुक मनूत व्यापार तथा बुं ज्या याय् माली मखु । बास वोगु साली जाकि कया थुया नइ । बुद्धया आनुभवं हे छमा नाना प्रकारया थलबल तथा आभरणं युक्त कल्पवृक्षमा उत्पन्न जुइ । मनूतय्सं छु छु इच्छा याःगु खः, उगु उगु वस्तु कया परिभोग याइ । इमिगु सम्बन्धं हे इमिगु प्राकृतिक रूप सुवर्ण वर्णगु जुइ । सारिपुत्र ! देवदेव सम्यक् सम्बुद्धया छिगू पारमिता मध्ये छगू पारमिता अतिकं प्रख्यात जुल । उकिं हे थुजोगु सम्पत्ति लाभ जुइगु खः । व छु पारमिता ?

सारिपुत्र ! कोणागमन भगवान बुद्धया समये शुभ ब्राह्मण

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

छद्दन्त–नागराज (किसि) जुया छद्दन्त धैगु पुखूया तीरे उत्पन्न जुल। अले छन्हुया दिने कोणागमन बुद्धया कोण्डञ्ञ थेर धयाम्ह श्रावक आयु फूगुलि छद्दन्त पुखु सिथे परिनिर्वाण जुल। अबले छद्दन्तय् च्वंम्ह किसि सर्वज्ञ ज्ञानया कामना याना कोण्डञ्ञ थेरया शरीर खना तसकं लय्ताया-जि थन थेरया शरीर उना छ्वय् धका विचा: याना– "भो देवसंघ ! यदि जि न्हापायागु जन्मय् पुण्य याना वयागु दुसा, आ: जित पा (कति) जिगु न्होने उत्पन्न जुइमा" धका अधिष्ठान यात। बोधिसत्वपिनिगु इच्छा पूर्ण जुइगु जुयाच्वन । अथे जुया पा वया न्होने हे उत्पन्न जुल । वं पां निपु दन्त ध्यना छपु दन्त बंय् प्यकुंलाक मिले याना, मेगु छपु दन्तद्वारा स:नः दय्का, उइत बंय् मिलय् यायेत स्वल । थ्व विश्वकर्मा देवपुत्र खना तावतिंस भवनं कुहां वया फुक ज्या सिधय्का बिल ।

व (किसि) सुवर्णया त्वादेवां छचने मि तया थेरयात याय्-मा:गु कर्तव्य पुवंकल । न्हेन्हु तक किसि सभङ्ग म्हितीगु थें उया ल्यं दुगु अनं हया स.न:खे तल । वं छचने चन्दसार (श्रीखण्ड) सि तया उकी ध्यने तल । उक्त धातु आकाशय् ब्वल ।

अले देवतापिसं व अस्थि धातु कया चैत्य दय्कल । अबले छद्दन्त किसि – थ्व दन्तदान व सत्कार यानागु पुण्यद्वारा बुद्ध जुइ दय्मा धका प्रार्थना यात । व आयु दतले च्वना, जीवनया अन्ते तुषितपुरय् उत्पन्न जुल। सारिपुत्र ! थथे शुभ ब्राह्मण पारमिता पूर्ण याना लिपा बुद्ध जुइतिनि।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

सारिपुत्र ! गुपि जिगु व मैत्रीय आदि खुम्ह सम्यक् सम्बुद्धया शासनय् अग्रगु धर्म प्राप्त याना काय् फइ मखु । इपि लिपा देवदेव सम्बुद्ध उत्पन्न जुइवले वसपोलया न्ह्योने अग्र धर्म प्राप्त याना काइ।

न्हेम्हम्ह देवदेव सम्यक् सम्बुद्धया खँ क्वचाल

सारिपुत्र ! हानं मेम्ह देवदेव सम्यक् सम्बुद्धया शासन फुइ धुंका लिपा उगु हे कल्पय् तोदेय्य ब्राह्मण नरसिंह धैम्ह सम्यक् सम्बुद्ध जुइ । ख्वीकु हाकः म्हधि जुइ । चय्द्वः दँ आयु जुइ । पाटली सिमा वोधिवृक्षमा जुइ । बुद्धया आनुभावं वास वःगु साली जाकि पृथ्वीं उत्पन्न जुइ । फुक मनूतय्सं ब्यापार तथा बुंज्या याये माली मखु । उक्त नस्वा वःगु साली जाकि कया नइ । छमा कल्पवृक्षमा नं उत्पन्न जुइ । भगवान बुद्धया च्वय् योजन प्रमाणगु तुयूगु इलां आकाशय् ब्वया नित्यरूपं प्रतिस्थित जुया च्वनी । वसपोल भगवान बुद्धया पारमिता मध्ये छगू पारमिता अत्यन्त रूपं प्रख्यात जुल । उगु पारमिता छु ?

सारिपुत्र ! न्हापा काश्यप भगवान बुद्धया शासन फुइवं जिगु शासन नं मदुनिवले निम्हसियां बिचे तोदेय्य ब्राम्हण नन्द माणव जुया च्वन । अले छन्हुया दिने छम्ह प्रत्येक बुद्ध भिक्षाचरण विज्यात । नन्द मानवं प्रत्येक बुद्धयात खना पञ्चाङ्ग पूर्ण जुइक वन्दना याना छपु कम्बल व सुवर्ण लक्ख (सुवर्ण मुद्रा) नं प्रत्येक बुद्धयात पूजा यात । पूजा याय् धुंका पुनः "थ्व दान यानागु पुण्य

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

द्वारा लिपा बुद्ध जुइदयेमा" धका प्रार्थना यात । प्रत्येक बुद्धं व कया विज्यासे न्यया बिज्यात । प्रत्येक बुद्धया च्वय् कुछि ति व क्वय् कुछिति, तुति कुछिति थुकथं निथाय् ल्यंका ह्म छह्म तोपूगु जुया च्वन । नन्द मानवं खना – थ्व कम्बल दान बियागु पुण्यं सर्वज्ञ ज्ञानका कारण जुइमा । जिगु आणाचक्र क्वय् छगू योजन तक्क च्वय् छगू योजन तक्व जुइमा धका प्रार्थना यात ।

प्राथनाया अन्तय् प्रत्येक बुद्ध नं – "वया छु इच्छा यागु खः, उक्त पूर्ण जुइमा धका धया गामं पिहाँ बिज्यात । लँय् बिचय् छह्म मिसा मचां प्रत्येक बुद्धयात खना– "थ्व (कम्बल) सुनां ब्यूगु" धका न्यन। नन्द माणव धैह्म व्यापारीं ब्यूगु उपासिका' धका लिसः बिल। वं छु प्रार्थना याना ब्यूगु ? उपासिका ! सर्वज्ञ ज्ञान व राज आणा-चक्र थुपि निगू प्रार्थना याना ब्यूगु खः । व न्यन मिसा मचां प्रणन्न चित्तं थःगु कापः छकू नं बिया – "भन्ते ! थ्व दानद्वारा यदि व्यापारी उगु सम्पत्ति प्राप्त जुइगु खःसा, जि वया देवी जुइ दय्मा धका प्रार्थना यात । थथे निगू प्रार्थना याना उगु स्थानय् बांलाका अन शालाय् प्रत्येक बुद्धया रूप दय्का स्थापना यात । मिसा मचां छचने च्वंगु सँ ध्यना चिकने बुला मिं च्याका पूजा यात ।

थथे उपि निम्हसिनं नं पुण्ययाना आयुगा अन्ते तावतिंस भवने उत्पन्न जुल । अन मनूतय्गु गणना कथं स्वंगू कोटि व सत सहस्रवर्ष (३०१०००००) च्वना बोधिसत्व तावतिंस भवनं च्यूत जुया द्वारा-वती राजधानी जुजु जुया दशराज धर्म मस्यंकुसे धर्मश्रमं राज्य याना

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

धार्मिकम्ह धर्म राजा धैम्ह जुया च्वन । जम्बुद्वीप छगूलि प्रभुत्व कायम याना क्वय् व च्वय् योजन प्रमाण आणाचक्रं युक्त याना महानुभाव सम्पन्नम्ह दानशीलादि पारमिता धर्मेय् प्रशन्न चित्त याना च्वन । कुमारी नं अनं च्युत जुया अन हे महाभोगं युक्तगु सेट्ठीया कुलय् उत्पन्न जुल । छिखुदेया उमेरे रूप यौवन सम्पन्न जुइवं धर्म राजायात बिइ यंकल । वया नां मंगलदेवी, जुजुया नं प्रियम्ह खः । वया छिखुद्वः नृत्यक स्त्रीपिं दु । फुकं नृतक स्त्रीपिं थःत लाभ जूगु कया नइगु जुयाच्वन । तर मंगलदेवीं दान बिइगु इच्छा याना न्हापालाक दान बिया तिनि नइगु जुयाच्वन । उबले धर्मराज व मंगलदेवी न्हापायागु जन्मय् दान बिया अनं च्युत जुया दानया आनुभावं देव मनुष्य सम्पत्ति अनुभव यात । उगुं थुगुं जन्मय् पारमिता पूर्ण याना आः तोदेय्य ब्राह्मण जुया जन्म जुल ।

सारिपुत्र ! थथे थ्व दान बिया वःगु फलं तोदेय्य ब्राह्मण अनागते नरसिंह धैम्ह सम्यक् सम्बुद्ध जुइ । गुपिं मनूत, सारिपुत्र ! जिगु शासनय् मैत्रीयादि न्हेम्ह बुद्धपिनिगु शासनय् नं मार्गफल प्राप्त याय् मफुसा, इपिं लिपा नरसिंह सम्यक् सम्बुद्धया शासनय् प्रार्थना याइ ।

☼ च्यामह्म्ह नरसिंह सम्यक् सम्बुद्धया खं क्वचाल ☼

सारिपुत्र ! नरसिंह सम्यक् सम्बुद्धया शासन अन्तरधान जुइ धुंका उगु हे कल्प पुलेवं शून्य कल्प जुइ । शून्य कल्प फुइवं हे बुद्धपिसं युक्तगु मन्द कल्प जुइ । उक्त कल्पय् न्हपालाक तिष्य धैम्ह सम्यक्

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

सम्बुद्ध जुइ । म्ह हाकः चय्कु हाकः जुइ । निग्रोध सिमा बोधि-वृक्षमा जुइ । आयु चय्द्वः दँ जुइ । तिष्य भगवान बुद्धया प्रभा मिथें चान्हि फुकं दिशाय् जाज्वल्यमान जुइ । उवले ध्यो, धौ, चिकं, थलत व सर्वप्रकारया खाद्य भोज्य (नय् त्वनेगु) व थलवल नं उत्पन्न जुइ । गुम्हसिया छु छु यो उम्हेसिया व व वस्तुत कया थःगु इच्छा अनुसारं परिभोग याइ । वसपोल भगवान बुद्धया छिगू पारमिता मध्ये छगू अत्यन्त रूपं प्रख्यात जुल । व छु पारमिता ?

सारिपुत्र ! कोणागमन भगवान बुद्धया समयय् धर्मराजा धयाम्ह महाराजां चम्पा धयागु शहरय् राज्य याना च्वन । वया न्याम्ह कायपि दु । इमिगु नां धर्मसेन, भद्र, राम, प्रमाद व ध्वज जुल । इपि मध्ये धनपाल किसि दकसिबे त.धिकम्ह काय् धर्मसेन धैम्ह बोधिसत्व जुया जन्म जुल । जुजुं न्याम्ह कायपिन्त तक्षशिलाय् (न्याम्हं) आचार्यया थाय् शिल्प विद्या ब्वंकेया निति छ्वल । इपि धर्मसेन दानशील या शिल्प सयकल । भद्रं विष-शिल्प सयकल, रामं अग्नि-शिल्प, प्रमादं लुंकमि-शास्त्र व ध्वजं सर्प शास्त्र ब्वन । थथे न्याम्ह राजकुमारपि न्यागू शिक्षा सयका व मेगु नं (ब्वने) सिधयका आचार्ययाके विदा कया तक्षशिलां पिहाँ वया (थःगु शहर पाखे स्वया) लिहां वया छसिनिसें चम्मा नगरय् थ्यंक वल ।

इपि बौयाथाय् वना सयका वयागु शिल्प प्रकाश यात । बौम्हं कायपिनिगु शिल्प विद्याय् लयताया स्तुति याना इमित महान सत्कार यात । इपि ल्याय्म्ह जूसेंलि जुजुं कायपिनि प्रति स्नेह-उत्पन्न

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

याना थथे बिचा:यात – "थुपि नां जा:पि राजकुमारपि ख:, यदि जि छम्हेसित जक राज्य बिल धा:सा इमि बिचे तसकं ल्वापु जुइ । न्याम्हेसिनं सय्का व.गु शिल्प-विद्या आपालं मनूतय्गु बिचय् प्रकाश याय् । इपि मध्ये गुम्हसिया शिल्पयात प्रसंसा याइ वयात राज्य बिइ धका बिचा याना पुन जुजुं डुंगा दय्के बिया काय्पिन्त स:ता बाबुपि ! छिपि मध्ये गुम्हेसिनं, मेगु नगरय् थ.म्हं सय्का वयागु शिल्प क्यना गुम्हेसिया शिल्प विद्यायात आपासिनं प्रशंसा याइ वयात राज्य बिइ धका धया काय्पिन्त त:धंगु डुंगाय् तया मेगु नगरय् छ्वल ।

उबले हे डुंगा सागरया विचय् थ्यंक: वन । सागरय् विचय् थ्यंक: व:गु डुंगा, भद्र कुमारं विष (मोह) खना बिचा: यात-क्वय् महासमुन्द्रे आश्चर्यगु बिष दइ । छु जि समुद्रया क्वय् विषया शिल्प क्यना जयकार प्राप्त याय् । बौ न जयकार (त्यागु) न्यना तुयूगु छत्र बी धका बिचा:याना महासमुद्रे कुहाँ वन । अबले हे त:धिकम्ह न्या वया वयात ज्वना नल । अनंलि डुंगा न्होने चलय्याना यंकल संध्याइले समुद्रया ल: तरगया शक्ति याना थहाँ वया ल: फुरू फुरू जुया मि छचाल बछचाल जुइक पिहां वोगु थें जुल । उवले हे रामं व खना बिचा: यातकि – महासमुद्रे क्वय् मि पिहां वइगु आश्चर्यगु मुहान दय्मा धका मती तया जि महासमुद्रे क्वहां वना समुद्र मि मुंका हया जयकार प्राप्त याये, जिमि बौ नं उक्त खँ न्यना जित हे महान सम्पत्ति बिइ धका बिचा:याना महासमुद्रे कुहाँ वन । वयात नं त:धिकम्ह न्या वया नल ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

अनंलि चा फुसेंलि डुंगा न्ह्याके यंकल । मध्यान्ह समय महा-समुद्रे सूर्य मण्डल खना प्रमादं बिचाः यातकि - "थ्व महासमुद्र क्वय् आश्चर्यंगु लुं दु । जि लुंकमि शास्त्रया प्रभाव क्यना महासमुद्रय् क्वहां वना अन लुं कया हये । अले जि त्यागु जुइ । बौनं थ्व खबर सीका सम्पत्ति बिइ धका बिचा याना महासमुद्रे कुहां वन । वयात नं न्यां ज्वना नल ।

अले अन हानं डुंगा न्ह्याके यंका मेगु नगरय् थ्यंक वन । अवले ध्वजं बिचा यात – "जि नगरवासीपिन्त सर्पया शिल्प क्यने धका मती तया सर्पया भेष कया मनूतय्गु बिचं बिचं वन । मनूतयेसं वयात खना ग्याना – हे सर्प ! सर्प ! धका ल्वहं कथि दाय्फक्व दाया दुर्बल यात । व न अन हे सिना वन ।

अबले धर्मसेन राजकुमार बोधिसत्व याकचा हे उगु नगरय् च्वना च्वन । उबले चय्द्वः ऋषिपिं हिमालय आकाशमार्ग वया उगु हे नगरे कुहाँ वया भिक्षा वन । धर्मसेन कुमारं इमित खना–जि फुक शिल्प विद्या चतुरम्ह जूसां नं आकाशं वने म्फु । थुपिं ऋषिपिं गथे जुया आकशं वने फूगु धका बिचाःयाना इमि न्ह्योने वना– भन्ते ! छु शिल्प सय्वं थथे आकाशं वने फइगु धका न्यन । माणव ! थुपिं फुकं ऋषिपिं त.धंगु जङ्गलय् च्वना थुजो थुजोगु शिल्प स्यू, उकिं जिपिं फुक आकाशमार्ग वनागु खः धका धाल । जि तक्षशिलाय् बांलाक शिल्प सय्का वयासां आकशमार्ग वनेगु समर्थ मदु । साधु भन्ते ! जि गुबले तक उगु शिल्प विद्या सइ मखु, उबले तक छपिनि सेवक गुइ धका

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

प्रार्थना यात । इपि ऋषिपिसं करुणा तया वयात ज्वना – आकाश मार्गं हिमालय दुहाँ वना बोधिसत्वयात प्रव्रजित यात । धर्मसेन कुमार प्रव्रजित जुया परिशुद्धरूपं शील पालन याना कसिण भावना यायां याकनं हे पञ्च अभिज्ञा व अष्टसमापत्ति प्राप्त याना– "छु जि जिमि बौ धर्मराजायात थ्व जो मदुगु शिल्प प्रकाश याना क्यने थका विचाः याना इपि ऋषिपि सकसितं कन । उक्त खँ न्यना ऋषिपिसं साधु धका स्वीकार यात । धर्मसेनं फुक ऋषिपिन्त वन्दना याना ऋद्धिद्वारा आकाशमार्गं चम्पा नगर पाखे स्वया वन ।

नगरय् थ्यंका धर्मसेनयात खना स्तुति यात । व बौया थासय् वना च्वन । जुजुं काय्गात खना स्तुति याना पुत्रस्नेह उत्पन्न याना वयात फेतुकल । अवले धर्मराजां प्यम्ह काय्पिनिगु खवर न्यन कि– बाबु ! छं किजापिं गन वन ? छ जक याकचा छाय् वयागु ? धर्मसेनं जूगु खँ फुकं प्वंकल । जुजुं उक्त खँ न्यना – बाबु ! आः जि वृद्ध जुइ धुंकल । छन्त राज्य व तुयुगु छत्र नं बिइ धका धाल । धर्मसेनं बौया आज्ञा स्वीकार यात । बोधिसत्व श्रमण परिष्कार तोता गृहस्थी जुया "थ्व श्रमण परिष्कार ऋषिस्थानय् वनेमा" धका अधिस्थान यात । फुक श्रवन परिष्कार आकासं ब्वया वना ऋषिपिनि न्ह्योने प्रकट जूवन ।

धर्मराजां शहरय् नाय्खि च्वय्के बिया शहरय् च्वंपि मुंके बिया लम्बुसा देवी नापं बोधिसत्वयात अभिषेक यात । अन धर्मसेन बोधिसत्वं लम्बुसा देवी नापं धर्मानुसारं राज्य याना च्वन । अले

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ताकाल मदुवं हे लम्बुसा देवीया गर्भ दत । काय् बुइकल । काय् न्यासि वने सय्वं हानं म्हचाय् बुल । अले छन्हुया दिनय् धर्मसेन जुजु देवीनापं काय् म्हचाय् नं सेनां चाहिका लखे म्हितःवनेया निति नगरं पिहां वया गङ्गातीरे वना लखे म्हितल । उवले छम्ह राक्षस निम्ह मस्त नयेगु इच्छा याना नय्पित्यागु सहयाय् मफया ब्राह्मणया भेष कया वया (जुजुयात) जयकार याना मस्त फ्वन । बोधिसत्वं लय्ताया ब्राह्मण धका मती (लय्) तया निह्म प्रिय पुत्रपुत्रीपिं ज्वना –"थनवा ! मस्त बिइ धका धया कलस (लःथल) ज्वना –"पुता ! जित छिपिं मयोगु मखु अथेसानं मस्त स्वया सलंसः दुगं द्वलंद्वः दुगं सर्वज्ञ ज्ञान हे जित यो । थ्व मस्तदान यानागुलि लिपा जि बुद्ध जुइमा धका राक्षसया ल्हाती लः हाय्का निम्ह मस्त बिल । बोधिसत्वया उगु दानया आनुभावं पृथ्वी कम्प तथा आश्चर्य प्रकट जुल । ब्रह्मलोक थ्यकं छगू हे कोलाहल जुल । चम्पा नगरय् रत्न बर्षा जुल । फुक असुर गन्धर्वादि देवतापिसं महासत्वयात पूजा यात । राक्षसं नं मस्त नया बनय् दुहाँ वन ।

बोधिसत्व –"जि दान बियागु धाथें हे बांलाक बिया' धका हर्ष जुया व दिनय् लम्बुसा देवी नापं सुवर्ण पालकी च्वना नगरपाखे स्वया लिहाँ वया च्वंबले नगरद्वारय् छम्ह दुःखिम्ह बुढाम्हेसित खना करूणा तया :– छाय् छं दुःखं च्वना च्वनागु धका न्यना – महाराज! जि काय् म्हाय् मदु । उकि दुर्बल जुया अति दुःख सिया च्वनागु धका बिन्ती यात । व खं न्यना जुजुं बिचाःयात –"थ्व लम्बुसा देवी

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

वयात बिया पारमिता ग्रहण याय् धका मती तया देवी नापं कुहां वया देवीया ल्हाः ज्वना – भो देवी ! वा, वयात बिइ धका व देवीया ल्हाः व (बुढा) या ल्हाती तया बिया – " थ्व दान बियागु सर्वज्ञ ज्ञानया कारण जुइमा धका लः हाय्कल । उवले हे आपालं आश्चर्यगु लोकय् प्रकट जुल । उवले जीर्ण पुरुषं – भद्रे ! जि बुढा जुइ धुंकल । जिके राजसंम्पत्ति मदु ! गथे याना छ जियाय् च्वने फैगु धका धाल । धर्मसेन जुजुं उक्त खं न्यना खुशी जुया जि बुढायात राज्य बिया प्रव्रजित जुइ धका मती तया बुढायात स तके छोया – "हे जीर्ण पुरुष ! जि फुक राज्य छन्त बिइ । थ्व दान यानागु पुण्यं लिपा बुद्ध जुइमा धका वया ल्हाती लः हाय्का वयात राज्य बिल ।

बोधिसत्वं राज्य बिया अष्टपरिष्कार प्रर्थना यायां अष्ट-परिष्कार जिथाय् वय्मा धका प्रार्थना यात । उवले अष्टपरिष्कार चेतना दुम्ह थें जुजुया न्होने उत्पन्न जुल । सर्वज्ञ बोधिसत्वपिनिगु इच्छा पूर्ण जुइगु जुया च्वन । जुजुं अष्टपरिष्कार कया प्रव्रजित जुया हानं उवले हे कसिण भावना याना पञ्च अभिज्ञा तथा अष्ट-समापत्ति प्राप्त याना आकाश मार्ग हिमालय पाखे स्वया वना ऋषिपिन्थाय् वन ।

उवले कोणागमन भगवान लोकय् उत्पन्न जुल । छगू समय कोणागमन भगवान बुद्धया छह्म श्रावक ऋषिपिन्थाय् वन । फुक ऋषिपिसं अर्हत्यात खना वन्दना याना लता आदि छ्यना वयात पूजा

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ताकाल मदुवं हे लम्बुसा देवीया गर्भ दत । काय् बुइकल । काय् न्यासि वने सय्वं हानं म्हचाय् बुल । अले छन्हुया दिनय् धर्मसेन जुजु देवीनापं काय् म्हचाय् नं सेनां चाहिका लखे म्हितःवनेया निति नगरं पिहां वया गङ्गातीरे वना लखे म्हितल । उवले छम्ह राक्षस निम्ह मस्त नयेगु इच्छा याना नय्पित्यागु सहयाय् मफया ब्राह्मणया भेष कया वया (जुजुयात) जयकार याना मस्त फ्वन । बोधिसत्वं लय्ताया ब्राह्मण धका मती (लय्) तया निह्म प्रिय पुत्रपुत्रीपि ज्वना –"थनवा ! मस्त बिइ धका धया कलस (लःथल) ज्वना –"पुता ! जित छिपि मयोगु मखु अथेसानं मस्त स्वया सलंसः दुगं द्वलंद्वः दुगं सर्वज्ञ ज्ञान हे जित यो । थ्व मस्तदान यानागुलि लिपा जि बुद्ध जुइमा धका राक्षसया ल्हाती लः हाय्का निम्ह मस्त बिल । बोधिसत्वया उगु दानया आनुभावं पृथ्वी कम्प तथा आश्चर्य प्रकट जुल । ब्रह्मलोक थ्यकं छगू हे कोलाहल जुल । चम्पा नगरय् रत्न वर्षा जुल । फुक असुर गन्धर्वादि देवतापिसं महासत्वयात पूजा यात । राक्षसं नं मस्त नया बनय् दुहाँ वन ।

बोधिसत्व –"जि दान बियागु धार्थे हे बांलाक बिया' धका हर्ष जुया व दिनय् लम्बुसा देवी नापं सुवर्ण पालकी च्वना नगरपाखे स्वया लिहाँ वया च्वंबले नगरद्वारय् छम्ह दुःखिम्ह बुढाम्हेसित खना करूणा तया :– छाय् छं दुःखं च्वना च्वनागु धका न्यना – महाराज! जि काय् म्हाय् मदु । उकिं दुर्बल जुया अति दुःख सिया च्वनागु धका बिन्ती यात । व खँ न्यना जुजुं बिचाःयात –"थ्व लम्बुसा देवी

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

वयात बिया पारमिता ग्रहण याय् धका मती तया देवी नापं कुहां वया देवीया ल्हाः ज्वना – भो देवी ! वा, वयात बिइ धका व देवीया ल्हाः व (बुढा) या ल्हाती तया बिया – " थ्व दान बियागु सर्वज्ञ ज्ञानया कारण जुइमा धका लः हाय्कल । उबले हे आपालं आश्चर्यगु लोकय् प्रकट जुल । उबले जीर्ण पुरूषं – भद्रे ! जि बुढा जुइ धुंकल । जिके राजसंम्पत्ति मदु ! गथे याना छ जिथाय् च्वने फैगु धका धाल । धर्मसेन जुजुं उक्त खँ न्यना खुशी जुया जिं बुढायात राज्य बिया प्रव्रजित जुइ धका मती तया बुढायात सःतके छोया – "हे जीर्ण पुरूष ! जि फुक राज्य छन्त बिइ । थ्व दान यानागु पुण्यं लिपा बुद्ध जुइमा धका वया ल्हाती लः हाय्का वयात राज्य बिल ।

बोधिसत्वं राज्य बिया अष्टपरिष्कार प्रर्थना यायां अष्ट-परिष्कार जिथाय् वय्मा धका प्रार्थना यात । उबले अष्टपरिष्कार चेतना दुम्ह थें जुजुया न्ह्योने उत्पन्न जुल । सर्वज्ञ बोधिसत्वपिनिगु इच्छा पूर्ण जुइगु जुया च्वन । जुजुं अष्टपरिष्कार कया प्रव्रजित जुया हानं उबले हे कसिण भावना याना पञ्च अभिज्ञा तथा अष्ट-समापत्ति प्राप्त याना आकाश मार्ग हिमालय पाखे स्वया वना ऋषिपिन्थाय् वन ।

उबले कोणागमन भगवान लोकय् उत्पन्न जुल । छगू समय कोणागमन भगवान बुद्धया छह्म श्रावक ऋषिपिन्थाय् वन । फुक ऋषिपिसं अर्हत्यात खना वन्दना याना लता आदि च्यना वयात पूजा

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

यात । ऋषिपिसं वसपोल श्रावकयात अन चच्छि तल । वसपोल सुथे हे तथागतयाथाय् बिज्यात ।

धर्मसेन ऋषि हिमालयं पिहाँ बिज्याना आकाश मार्ग कोणागमन भगवानया न्हापोने बिज्याना, ह्लापा गुबलें हे मखंगु स्वीनिगू लक्षण व चय्गू ब्यञ्जनं युक्तह्म, छचाखेरं रश्मि युक्तह्म तथागतयात खना चित्त प्रशन्न याना निरन्तररूपं पञ्चवर्ण प्रीतिद्वारा स्पर्शितगु शरीर जुया तथागतयात धर्मदेशना याके मास्ते वया – भगवान ! धर्मदेशना याना बिज्याहुँ, सुगत ! धर्मदेशना याना बिज्याहुँ धका धर्मदेशना याचना यात । सारिपुत्र ! अले कोणागमन भगवानं धर्मसेनया जीवन अन्त थ्यने न्हो हे विस्तर रूपं निर्वाण यंकागु धर्म परिषदया बिचय् कना बिज्यात । उबले धर्मसेनं निर्वाणं युक्तगु धर्मदेशना न्यना हर्ष जुया – तथागतया धर्म अत्यन्त रूपं गौरव तय्मागु खः उकिं मेगु पूजा याय्गु मन्वः । छचों हे पूजा याय्बह जू धका छचों त्वाह्लाना तथागतया धर्मयात पूजा याय् धका मती तया पञ्चाङ्ग पूर्ण जुइक भगवान बुद्धयात वन्दना याना जीवन परित्याग यायां– "भन्ते ! छपिनिगु धर्म देशनायात त्वःगु छुं पूजा याय्गु मदु। सर्वश्रेष्ठगु अंग हे छपिनिगु धर्मय् पूजा याय् । थ्व जिगु (पूजाद्वारा) सर्वज्ञ ज्ञानया कारण जुइमा धका प्रार्थना याना सत्यक्रियाद्वारा लुसि गःपः त्वाह्लात । उबले हे छचों नापं गःपः त्वादला कुतुंवन । बोधिसत्व जीवन परित्याग याना अनं च्युत जुया द्यना दनावह्म थें तुषितपुरे महर्द्धिकह्म महानुभावह्म देवपुत्र जुया उत्पन्न जुल ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

थथे धर्मसेन जुया धनपालक बोधिसत्वं कोणागमन भगवानया शासने जीवन परित्याग याना अनागते तिष्य धैंह्म अर्हन्त सम्यक् सम्बुद्ध चयूद्वः दं आयुह्म व सर्व लोकया उत्तमह्म जुइ।

सारिपुत्र ! गुपि जिगु तथा मैत्रीयादि च्याह्म बुद्धपिन्त खनानं यदि निर्वाण प्राप्त याय् मफुसा इपि फुक लिपा तिष्य भगवानया शासनय् प्रार्थना याइ।

गुह्मह्म तिष्य सम्यक् सम्बुद्धया खें क्वचाल

तिष्य भगवान बुद्धया शासन लोप जुइ धुंका वहे मन्द कल्पय् पारिलेय्य हस्तिराजा सुमंगल धैंम्ह सम्यक् सम्बुध्द जुइ। चयूकू हाकः म्हधि जुइ। द्वछि दं आयु व नागसिमा बोधिवृक्षमा जुइ। बुद्धया रश्मि न्हिने सुवर्ण प्रभा थें थिना व चान्हे वहया प्रभा थें जुइ। बुद्धया आनुभावं छमा कल्प वृक्षमा नानाप्रकारया समान तथा अलङ्कारं युक्तगु प्रकट जुइ। फुक मनूत बुंज्या तथा व्यापार याय् माली मखु। थ.त अलंकार याना सुखं म्वाना च्वनी। कल्पवृक्षमाया आधार कया नित्यरूपं सभङ्ग तृप्त याना च्वनी। बुद्धया आनुभावं दिव्य सुख थें जाःगु सुख अनुभव याना च्वनी। सारिपुत्र ! वसपोल भगवानया छिगू पारमिता मध्ये छगू पारमिता प्रख्यात जुल। उकिं हे थुजोगु सम्पत्ति प्राप्त जुइगु खः। व छु पारमि ?

सारिपुत्र ! न्हापा पारिलेय्य किसि प्रनाद धैंम्ह चक्रवर्ती जुजु जुया जम्बुद्वीप छगुलिं राज्य याना च्वन। लिपा ककुसन्ध भगवान

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

बुद्ध लोकय् उत्पन्न जुल । उवले महाप्रनादं चक्रवर्ती जुजुं थःगु पुण्यया आनुभावया आधार कया चक्ररत्न यात अरे यात – "हे चक्ररत्न ! महासमुद्रय् वना मणिरत्न कया हति । चक्ररत्न महासमुद्रय् वना मणिरत्न हया महापनाद चक्रवर्ती जुजुया स्थानय् तल । लिपा हस्तिरत्न यात धाल– हे हस्तिरत्न ! छ छद्दन्त दहलय् वना हस्तिरत्न ज्वना वा । व नं अन वना छद्दन्त कुलं चय्द्वः छद्दन्त किसित ज्वना जुजुया स्थानय् तय् हल । हानं दिव्य अश्वरत्नयात अथे हे अरे यात – "हे अश्वरत्न ! सिन्धव खुसिया सिथय् वना अश्वरत्न कया हति" धाल । दिव्य अश्वरत्न नं सिन्धव नदी तिर्थय् वना अश्वरत्न कया हया जुजुया स्थानय् तल । हानं जुजुं स्त्रीरत्नयात अरे यात कि – भद्रे ! उत्तर कुरूद्वीपे वना स्त्रीरत्न कया हति" धका धाल । स्त्रीरत्नं उत्तर कुरूद्वीपय् वना चय्द्वः स्त्रीरत्न हया जुजुया प्रासादय् तल । हानं मणिरत्नयात सःता – मणिरत्न ! छ वैपुल्य पर्वतय् वना चय्द्वः मणिरत्न कया हया अथे हे तय् हति । लिपा जुजुं परिणायक रत्नयात अरे यात – भो परिणायक ! छ स्वंगू द्वीपय् वना छत्र मणिरत्न कया हति । परिणायक स्वंगू द्वीपय् वना स्वंगू श्वेत छत्र–मणिरत्न कया हया जुजुया स्थानय् तल ।

पुनः जुजुं गृहपतिरत्नयात अरे यात – भो गृहपतिरत्न ! छ ख्यिखूगू महानगरय् वना मणिरत्न कया हति । गृहपतिरत्न ख्यिखूगू महानगरय् वंबलय् छगू नगरय् ककुसन्ध भगवान बुद्ध खना 'बुद्ध' धका मसिया वं भगवान बुद्धयाके न्यन – माणव, छंगू नां छु ? सारिपुत्र ! अले ककुसन्ध भगवानं – गृहपतिरत्न ! जिगु नां

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

शास्ता खः । गथे जुया शास्ता जूगु ? गृहपति ! जि स्वीछगू भूमि (भूवन) या शास्ता खः । माणवं – छपिके छु गुण दु ? छपिके छु चिं (प्रकट) दु ? गथे जुया छपि स्वीछगू भूवनया शास्ता खः ? भो गृहपतिरत्न ! "इति पि सो भगवा अरहं सम्मासम्बुद्धो विज्जा-चरणसम्पन्नो सुगतो लोकविदू अनुत्तरो पुरिसदम्मसारथि सत्था देवमनुस्सानं बुद्धो भगवा" थुलि जिगु प्रकट गुण खः । उकिं जि स्वीछगू भूवनया शास्ता (आचार्य) खः । गृहपतिरत्न भगवान बुद्धया गुण सुवर्ण पत्रय् च्वया – गृहपति, थुलि हे जक गुण स्यूगु कि अथवा हानं मेगु नं दनि धका न्यन । मेगु नं जिके यक्व दनि । अथे जूमा जित कना हया बिज्याहुँ । भगवान बुद्धं चय्गु व्यञ्जनया गुण कना बिज्यात ।

गृहपतिरत्नं भगवान बुद्धया ख्वीकु (६०) हाकः ह्मधि व फुक रूप काय पत्रय् च्वया बुद्ध गुण ज्वना लिहाँ वना महापनाद चक्रवर्ती जुजुयात क्यन । उबले चक्रवर्ती जुजुं बुद्ध गुण मस्यू । उकिं वं पुरोहितयाके न्यन – थ्व बुद्ध गुण सत्य खला ? महापनाद चक्रवर्ती जुजुं बुद्ध गुण सीका मूर्छा जुल । पुनः होस वय्धुंका पुरोहितयाके न्यन – थ्व बुद्ध गुण सत्यगु खःला ? जुजु निकोल नं लिसः न्यना मूर्छा जुल । स्वकोगु पटक नं अथे हे न्यना अथे हे मूर्छा जुल । हानं होस दय् धुंका – आचार्य ! स्वीनिगू महापुरूष लक्षण व चय्गू व्यञ्जन नं सत्यगु हे खःला ? खः महाराज ! बुद्धया लक्षण सत्यगु हे खः । व खँ न्यना जुजु मूर्छा जुया हानं होश वय् धुंका गृहपतिरत्नयात धाल – 'छंगु कारणं अमूल्यगु रत्नया खँ न्यने दत । आः छन्त मेगु पूजा मल्वः ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

चक्रवर्ती छत्रद्वारा पूजा याय् धका धया ऐश्वर्यद्वारा गृहपतिरत्नयात अभिषेक यात । गृहपतिरत्नयात चक्रवर्ती ऐश्वर्य प्रतिस्थापना यात ।

सारिपुत्र ! अले महापनाद चक्रवर्ती जुजु प्राशादं क्वहाँ वया याकचा हे भगवान बुद्ध च्वना बिज्यागु पाखे स्वया वना छमा निग्रोध सिमाक्वय् वना अन फय्तुना भगवान बुद्ध च्वना बिज्यागु दिशा पाखे स्वया पञ्चाङ्ग पूर्ण जुइक वन्दना याना – यदि जि त्रिरत्नय् अचलरूपं श्रद्धा दुगु खःसा, भिक्षुपिन्त प्रतिरूपगु श्रमण परिष्कार उत्पन्न जुइमा धका सत्य क्रिया यात ।

सारिपुत्र ! अले ककुसन्ध भगवानं लोकय् स्वया बिज्याना – महापनाद चक्रवर्ती जुजुं जिगु उद्देश्य याना तापाक लं वया च्वंबले श्रमण भावया निर्म्ति प्रतीक्षा याना परिष्कारया निर्म्ति सत्यक्रिया यात । जिं वयात परिष्कार बिइ धका करुणां युक्तगु मन जुया – अष्टपरिष्कार आकाशं वना वया न्ह्योने लाय्मा धका अधिष्ठान याना बिज्यात । उबले हे अष्टपरिष्कार बुद्धया आनुभावं आकाशं वना जुजुया न्ह्योने प्रकट जुल । महापनाद चक्रवर्ती जुजुं अष्ठपरिष्कार खना – "अहो, बुद्धया आनुभाव ! आश्चर्यगु खः धका धया परिष्कार कया छ्यने तया – अष्टपरिष्कारद्वारा हे संसार दुःखं मुक्त जुइ । उत्तमगु निर्वाण प्राप्त याय् धका धया थःगु तिसा वसः फुकं तोता भगवान बुद्धया उद्देश्य याना अन हे प्रव्रजित जुल ।

सारिपुत्र ! महापनाद चक्रवर्ती जुजुं थःगु मणिया पकडी ह्लातय् तया भगवान बुद्धयात पूजा याना जिगु खबर कं वंगु थें थ्व

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

पकडी तथागतया पादमूले लाय्मा धका थःगु राजानुभावं अधिष्ठान यात । अधिष्ठान याय्वं हे मणिया पकडी चेतना दुह्म थें जुया आकाशं थहाँ वना सुवर्ण हंसराज थें आकाशं याकनं हे वना बुद्धया पादमूले क्वहाँ वल । क्वहाँ वया हानं चेतना दुह्म थें जुजुया खबर कं वगु थें तःसकं सः पिहाँ वल । सारिपुत्र ! अले ककुसन्ध भगवान बुद्धं उक्त कारण सीका 'साधु' धका स्वीकार याना बिज्यात ।

सारिपुत्र ! अले महापनाद चक्रवर्ती जुजुं पात्र ब्वहले क्वखाया गामय् भिक्षाया लागी वना ल्वाकवुकःगु भोजन प्राप्त याना छगू थासय् भोजन यात । सन्तोष तथा विश्राम याना बुद्ध गुण लुमंका "केसा (सँ), लोमा (चिमिसँ) इत्यादि कर्मस्थान भावना याना लौकिक ध्यान प्राप्त याना ध्यानया बलं आकाशं वना भगवान बुद्धया न्ह्योने वन ।

सारिपुत्र ! अले महापनाद चक्रवर्ती भिक्षु संघ बीचय् च्वना स्वीनिगू महापुरूष लक्षण व चय्गू व्यञ्जनं युक्तह्म जुया छिनिगू योजन तक रश्मि जाज्वल्यमान जुया बिज्याना च्वंह्म ककुसन्ध भगवान बुद्धयात खना निरन्तर रूपं पञ्चवर्ण प्रीति स्पर्शितगु शरीर जुया मूर्द्धा जुल पलख लिपा आसनं दना पञ्चाङ्ग पूर्ण जुइक वन्दना याना कन्दमूलया फल प्रदान यात । भगवान बुद्धं भपिया बिज्यात । भोजनया अन्तय् – जित छगू धर्मदेशना याना बिज्याहुँ धका याचना यात । सारिपुत्र ! अले ककुसन्ध भगवान बुद्धं धर्मदेशना यायां महापुरूष, निर्वाण वनेगु मार्ग बिचार या धका धया बिज्याना निर्वाणं संयुक्तगु धर्मोपदेश याना बिज्यात ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

सारिपुत्र ! अले महापनाद चक्रवर्ती जुजुं थुलि धर्मदेशना न्यना – भगवान ! धर्मदेशना दिना बिज्याहुं धका धया – छाय् जि धर्मया निर्म्ति जीवन परित्याग मयाय् । थ्व जिगु जीवन दानद्वारा अनागतय् बुद्ध जुइ धका विचा याना महान श्रद्धावलं गःपः त्वदलेमा धका सत्यक्रिया याना लुसि गःपः त्वाथल । उबले हे गपः छुटे जुल । महापनाद चक्रवर्ती जुजु अनं च्यूत जुया तुषितपुरे द्यना दंह्म थें महर्द्धिकह्म महानुभावह्म देवपुत्र जुया उत्पन्न जुल ।

सारिपुत्र ! जीवन दान याःगु फलं पारिलेय्य बोधिसत्व (किसि) लिपा द्वःछि दं आयु दुह्म सुमङ्गल धैह्म बुद्ध जुइ ।

सारिपुत्र ! गुपि जिगु, मैत्रीय, राम, धर्मराज, धर्मस्वामी, नारद, रश्मिमुनि, देवदेव, नरसिंह व तिष्य थुपि गुह्म बुद्धपिनिगु शासनय् अग्रधर्म (निर्वाण) प्राप्त याय् फइ मखु । सारिपुत्र ! इपि फुकं सुमंगल सम्यक् सम्बुद्धया शासनय् अग्रधर्म प्रार्थना याना प्राप्त याइ ।

ख्यिह्म सुमंगल सम्यक् सम्बुद्धया खँ क्वचाल

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

उत्तमह्म मैत्रेय, राम
प्रशेन कोशल, अभिभू
दीर्घसोण व चङकी
शुभ व तोदेय्य ब्राह्मण

नालागिरी, पारिलेय्य
बोधिसत्वपि थुपि छिह्म
छसिकथं सम्बोधि
प्राप्त याना काइ लिपा।

दश बोधिसत्वुत्पति बाखं क्वचाल

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

निम्ह बोधिसत्वपिं

The ten future Buddhas

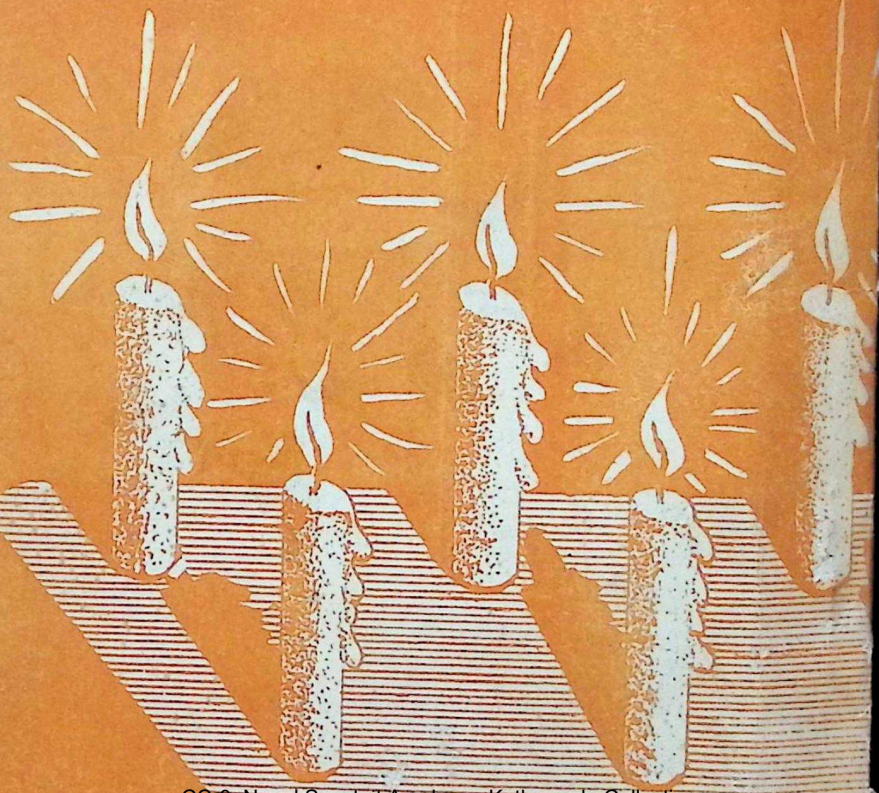

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection